

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DIGITALE
SPECIFICE CADRELOR DIDACTICE

***Documentare și sinteză:* Laura Robu, consilier parlamentar**

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

* Lucrarea poate fi accesată direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă.

CUPRINS

CONSIDERAȚII GENERALE	4
SITUAȚIA ÎN STATELE MEMBRE UE	15
AUSTRIA	18
BELGIA	20
BULGARIA	22
CEHIA	22
CROAȚIA	23
DANEMARCA	26
ESTONIA	27
FINLANDA	27
FRANȚA	28
GRECIA	29
IRLANDA	29
ITALIA	31
LETONIA	32
LITUANIA	32
LUXEMBURG	33
POLONIA	34
SLOVENIA	35
SPANIA	35
SUEDIA	37
UNGARIA	38
MAREA BRITANIE	39
NORVEGIA	40

I. Considerații generale

În ultimii ani, cunoștințele de tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) au devenit esențiale pentru procesul de predare/învățare, în dezvoltarea tehnologiei și apariția unor produse eLearning. Multe studii recente evidențiază importanța competențelor evaluative pentru și în clasa de elevi¹.

Competența digitală este una din cele opt competențe-cheie, încorporate în utilizarea sigură și decisivă a întregii game de tehnologii de informare și comunicare, pentru informare, comunicare și rezolvare de probleme în toate domeniile. Potrivit Comisiei Europene, competențele-cheie sunt definite ca o cantitate transferabilă și multifuncțională de cunoștințe, deprinderi (abilități) și atitudini de care au nevoie toți oamenii pentru realizare și dezvoltare personală, pentru integrare socială și incluziune profesională. Acestea trebuie dezvoltate până la sfârșitul învățământului obligatoriu și vor servi ca bază pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Definită ca o competență-cheie de către Comisia Europeană, competența digitală pare a fi o necesitate în secolul XXI, esențială pentru educație, viață profesională și participare în societate. Competența digitală este utilizarea sigură și decisivă a întregii game de tehnologii de informare, comunicare și rezolvare de probleme în toate aspectele vieții. Prin natura sa transversală, competența digitală poate fi un punct de început în înțelegerea și asimilarea altor competențe cum ar fi comunicarea, competențe lingvistice sau matematică și abilități științifice.

În sens larg, educația digitală cuprinde două perspective diferite, dar complementare: formarea de competențe digitale de către elevi și cadrele didactice și utilizarea tehnologiilor digitale în scop pedagogic, pentru a sprijini și a îmbunătăți învățarea, predarea și evaluarea. În Planul de acțiune privind educația digitală din 2018 al Comisiei Europene, formularea este „modul în care sistemele de educație și formare pot utiliza mai bine inovarea și tehnologiile digitale și pot sprijini dezvoltarea unor competențe digitale relevante necesare în viață și în profesie într-o eră a schimbărilor digitale rapide”².

În aproximativ două treimi dintre sistemele europene de educație, competențele digitale specifice cadrelor didactice sunt recunoscute în cadrul de competențe drept competențe esențiale pe care profesorii trebuie să le dețină.

Cadrul de competențe pentru profesia de cadru didactic reprezintă o colecție de enunțuri despre ceea ce ar trebui să cunoască, să înțeleagă și să fie capabil să facă un cadru didactic ca specialist, care poate fi utilizat pentru a sprijini identificarea nevoilor de dezvoltare și a îmbunătăți abilitățile personalului didactic. Nivelul detalierii în descrierea cunoștințelor, abilităților și competențelor poate varia. Cadrul poate fi prezentat în orice tip de document oficial emis de o autoritate la nivel înalt din domeniul educației. Aceste documente pot fi sub formă de legislație (decrete, legi etc.), reglementări pentru formarea inițială a cadrelor didactice sau dezvoltarea profesională continuă ori planuri naționale, precum și publicații de sine stătătoare concentrate pe competențele sau standardele

¹ <http://www.eenec.de/eenecHome/Economics-of-Education/Archive/2015/news-20150318>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=COM:2018:22:FIN>

didactice. Nivelul de detaliere în aceste documente poate varia în ceea ce privește descrierea cunoștințelor, abilităților și competențelor pe care cadrele didactice trebuie să și le însușească³.

Competențele digitale specifice cadrelor didactice sunt acele competențele necesare pentru a sprijini și a îmbunătăți predarea și învățarea prin utilizarea de tehnologii digitale, precum și capacitatea de a utiliza tehnologii digitale în vederea comunicării, colaborării și dezvoltării profesionale, adică utilizarea în scop pedagogic a tehnologiei.

Definițiile variază cu privire la ce constituie competență digitală pentru un cadru didactic. În unele cadre de competențe, definiția este foarte largă, altele oferă o descriere detaliată a ariilor și abilităților. Toate definițiile subliniază totuși că profesorii trebuie să știe să integreze tehnologiile digitale în predare și învățare și să fie capabili să le utilizeze efectiv. Estonia, Spania, Croația, Lituania, Austria, Norvegia au elaborat chiar un cadru distinct de competențe digitale pentru cadrele didactice, care oferă o reprezentare completă a competențelor esențiale, inclusiv cele legate de utilizarea tehnologiilor în scop pedagogic. În Irlanda, „Cadrele educației digitale” se referă la standarde descrise sub formă de practici școlare „eficiente” și „foarte eficiente”. Cadrele din Spania, Croația și Austria propun un model progresiv, pentru a-i ajuta pe profesori să-și evalueze abilitățile și să progreseze. De asemenea, în Spania și Austria, au fost elaborate instrumente de autoevaluare pe lângă cadrele de competență digitală pentru profesori și acestea alcătuiesc împreună un sistem complet pentru autoevaluarea cadrelor didactice.

Politicile europene și naționale recunosc de mult timp drept o prioritate nevoia ca toți cetățenii să înțeleagă că, fiind o competență-cheie, competența digitală trebuie să fie dezvoltată pe tot parcursul vieții. Aceasta se află printre competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții de când a fost publicată prima recomandare europeană în acest domeniu, în 2006⁴. În ultima revizuire publicată în mai 2018, competența digitală este definită ca utilizarea cu încredere, critică și responsabilă a tehnologiilor digitale pentru învățare, viața profesională și participarea în societate⁵.

În mod similar, Comunicarea Comisiei cu privire la Planul de acțiune privind educația digitală din ianuarie 2018⁶ definește, de asemenea, competența digitală din punct de vedere al utilizării critice și cu încredere a tehnologiei digitale. Planul se concentrează pe nevoia de a încuraja, a sprijini și a crește utilizarea conștientă a practicilor educaționale digitale și inovatoare.

Primele două priorități sunt:

- 1) o mai bună utilizare a tehnologiei digitale pentru predare și învățare;
- 2) dezvoltarea de competențe și abilități digitale relevante pentru transformarea digitală.

Cadrul european pentru competență digitală, cunoscut și ca DigComp⁷, a fost publicat pentru prima dată în 2013 și de atunci a fost revizuit de câteva ori. Cadrul descrie

³ http://publications.europa.eu/resource/cellar/435e941e-1c3b-11e8-ac73-01aa75ed71a1.0012.01/DOC_1

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32006H0962>

⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=LT](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=LT)

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0022&from=EN>

⁷ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1315&langId=en>

competența digitală în detaliu și împarte cunoștințele, abilitățile și atitudinile de care au nevoie toți cetățenii într-o societate digitală care evoluează rapid în cinci arii:

1. Competențe legate de informații și date
2. Comunicare și colaborare
3. Crearea de conținuturi digitale
4. Siguranță
5. Rezolvarea de probleme.

În ceea ce privește utilizarea în scop pedagogic a tehnologiilor digitale, factorul principal îl reprezintă competența digitală a cadrelor didactice, cu accent deosebit pe faptul dacă acestea consideră utilizarea tehnologiei digitale o valoare adăugată în activitatea de predare și în experiența de învățare a elevilor. La nivel european, acest lucru a fost surprins într-un cadru specific de competențe pentru cadrele didactice, Cadrul european pentru competența digitală a cadrelor didactice⁸. Competențele digitale ale profesorilor și practicile de predare și învățare asociate sunt de asemenea abordate în Cadrul european pentru organizații educaționale competente din punct de vedere digital (DigCompOrg)⁹. SELFIE¹⁰ (Autorefecție asupra învățării eficiente prin stimularea utilizării tehnologiilor educaționale inovatoare) este un instrument online gratuit de autorefecție pentru școli, bazat pe DigCompOrg, care ajută școlile să-și identifice punctele forte și punctele slabe legate de utilizarea tehnologiilor digitale pentru predare și învățare. Aceste trei cadre europene (DigComp, DigCompEdu, DigCompOrg/SELFIE) urmăresc să asigure un limbaj comun și puncte comune pentru discuții și acțiuni la nivel național, regional și local. De asemenea, acestea oferă un set consistent de instrumente de autorefecție la nivel european, care se adresează cetățenilor și cursanților (DigComp), cadrelor didactice (DigCompEdu), precum și școlilor (DigCompOrg/SELFIE). Pe lângă capacitatea proprie a cadrelor didactice de a utiliza tehnologii digitale, este important să subliniem că pedagogia este un element central: un profesor nu trebuie să fie neapărat un foarte bun cunoscător al tehnologiilor pentru a le utiliza într-un mod care face experiența de predare și învățare mai bună. Profesorii trebuie să fie mai degrabă deschiși față de pedagogii inovatoare și să înțeleagă avantajele pe care aceste tehnologii le pot aduce în activitatea lor.

„Standardele pentru învățare, conducere și predare în era digitală” au fost elaborate pe baza oferită de Societatea Internațională pentru Tehnologie în Educație (IETR)¹¹. Acestea au fost validate în anul 2016 de cercetători de la două universități estoniene (Universitatea din Tartu și Universitatea din Tallinn), fiind recunoscute de autoritățile la nivel înalt. Standardele privind abilitățile digitale se utilizează ca bază pentru evaluarea profesorilor (autoevaluare și evaluare) și pentru elaborarea de cursuri de formare. Standardele au cinci categorii principale și 20 de subcategorii:

⁸ <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/european-framework-digital-competence-educators-digcompedu>

⁹ <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomporg>

¹⁰ https://ec.europa.eu/education/schools-go-digital_en

¹¹ <https://www.iste.org/standards>

- Încurajarea elevilor și ajutorul acordat acestora pentru a-și dezvolta creativitatea, cu patru subcategorii diferite, de exemplu – dezvoltarea gândirii creative și inovatoare a elevilor și a ingeniozității prin utilizarea tehnologiilor digitale.

- Utilizarea de metode de predare și evaluare care sunt adecvate pentru era digitală, cu patru subcategorii diferite, de exemplu – utilizarea de soluții didactice digitale, luarea în considerare a nevoilor individuale ale elevilor (ritmul diferit de învățare, nivelul de competență digitală etc.).

- Profesorul ca model de roluri care utilizează metode de predare și de lucru adecvate pentru era digitală, cu patru subcategorii diferite, de exemplu – colectarea, analiza și evaluarea de date cu ajutorul resurselor digitale și utilizarea rezultatelor pentru activități didactice și de cercetare.

- A acționa ca cetățean în era digitală, cu patru subcategorii diferite, de exemplu – a acționa ca model de roluri prin utilizarea conținuturilor digitale și a tehnologiei în siguranță, legal și urmând unele principii etice (respectarea regulilor privind copyrightul, indicarea surselor etc.).

- Dezvoltarea profesională, tot cu patru subcategorii, de exemplu – participarea la comunități profesionale de învățare pentru a descoperi noi metode didactice (utilizând resurse digitale).

La fel ca toți cetățenii, cadrele didactice trebuie să dobândească abilitățile digitale necesare pentru viața personală și profesională și pentru participare în societatea digitală. Este esențial pentru profesori, care acționează ca modele de roluri pentru generația viitoare, să fie competenți din punct de vedere digital și capabili să utilizeze tehnologiile digitale cu încredere și în mod critic și responsabil.

Totuși, profesorii au nevoie și de un set de competențe specifice care le va permite să valorifice potențialul tehnologiilor digitale de a transforma predarea și învățarea. Aceste competențe digitale specifice reprezintă punctul de interes al acestui capitol. Acestea privesc toate aspectele activității unui cadru didactic, incluzând predarea și învățarea, evaluarea, comunicarea și colaborarea cu colegii și părinții și crearea și partajarea de conținuturi și resurse.

În timp ce utilizarea tehnologiilor digitale la modul general pentru a comunica, a colabora, a crea și a învăța este fără îndoială importantă în viața profesională a unui cadru didactic, partea de predare și învățare, și anume utilizarea specifică în scop pedagogic a tehnologiilor digitale, este esențială pentru facilitarea procesului de învățare. În documentele de politici și în literatura de specialitate se face referire la aceasta și ca „pedagogii digitale” sau „metode didactice cu suport digital”. Tehnologiile utilizate în acest context reprezintă un mijloc de a obține rezultatele învățării stabilite.

Este pe deplin recunoscut faptul că integrarea tehnologiilor digitale în procesul de educație asigură noi oportunități pentru învățarea creativă, consolidarea învățării inovatoare și îmbunătățirea rezultatelor învățării. Totuși, dacă se dorește ca tehnologiile digitale să aibă impact pozitiv, trebuie să fie îndeplinite anumite condiții. Aceasta presupune să se asigure că profesorii au atât competențe adecvate, cât și atitudini pozitive pentru a realiza schimbările necesare. În mod similar, rolul cheie al cadrelor didactice și capacitatea lor de a utiliza tehnologiile în scop pedagogic au fost subliniate

În Studiul privind competențele în domeniul computerelor și al informațiilor al Comisiei Europene din 2014¹², care precizează că utilizarea în sine a instrumentelor didactice specifice TIC nu este de primă importanță pentru îmbunătățirea rezultatului eforturilor educaționale. Eficiența pedagogiilor care se bazează pe TIC depinde în mare măsură de modul în care este implementată la clasă noua tehnologie. De asemenea, există dovezi care arată că utilizarea necorespunzătoare sau fără măsuri de siguranță a tehnologiilor digitale poate avea chiar un impact negativ asupra procesului educațional. Publicația recentă a OECD¹³ cu privire la oportunitățile create de transformarea digitală și riscurile pe care aceasta le prezintă pentru bunăstarea oamenilor arată că utilizarea de resurse digitale de către profesori care nu dețin abilități digitale corespunzătoare îi poate distra pe elevi și pe profesori totodată și poate avea și un impact negativ asupra rezultatelor învățării. Și în acest caz, se recunoaște că profesorii au un rol cheie pentru a asigura utilizarea adecvată a tehnologiilor digitale. Propriile percepții ale profesorilor cu privire la utilitatea tehnologiilor digitale în procesul educațional confirmă de asemenea că abilitățile adecvate și atitudinile pozitive sunt cruciale pentru eficiența acestor tehnologii. Potrivit celui de-al doilea studiu în școli (Comisia Europeană, 2019)¹⁴, analizând obiectivul de referință „progrese privind TIC în educație”, împreună cu „factori ce țin de echipamente”, este clar că profesorii văd lipsa de abilități corespunzătoare și de modele pedagogice pentru utilizarea TIC în procesul de învățare ca obstacole importante. Studiul relevă și că profesorii trebuie să fie motivați și convinși că există beneficii clare de pe urma utilizării TIC pentru predare. Aceștia trebuie să beneficieze de asemenea de sprijin pedagogic și tehnic pentru a căpăta încredere în privința utilizării tehnologiilor digitale în activitatea de zi cu zi.

În Europa, profesia didactică este o profesie reglementată, ceea ce înseamnă că sunt necesare condiții minime de calificare pentru a deveni cadru didactic, condiții care pot varia în funcție de nivelul de învățământ. Prin urmare, pentru a se califica, viitorii profesori trebuie să finalizeze formarea inițială a cadrelor didactice (FICD) – primul pas spre profesionalizare. În această perioadă, viitoarele cadre didactice dobândesc competențele profesionale esențiale, de care vor avea nevoie pentru rolul și responsabilitățile lor în viitor. Dacă se dorește ca profesorii să fie competenți din punct de vedere digital, atunci cel puțin cunoștințele și abilitățile de bază ar trebui să fie integrate în programele de formare inițială a cadrelor didactice. Instituțiile de învățământ superior care asigură formarea inițială a cadrelor didactice au de regulă un grad ridicat de autonomie în ceea ce privește elaborarea conținutului programelor. Cu toate acestea, recunoscând că profesorii au nevoie de o gamă variată de cunoștințe sau abilități pentru a-și îndeplini eficient rolul, sistemele europene de educație au identificat treptat competențele necesare cu privire la ceea ce ar trebui să știe și să fie capabil să facă un cadru didactic. Aceasta a dus la elaborarea de cadre de competențe pentru profesia

¹² <https://www.iea.nl/sites/default/files/2019-05/ICILS%202013%20Main%20findings%20and%20implications%20for%20education%20policy%20in%20Europe.pdf>

¹³ https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/how-s-life-in-the-digital-age_9789264311800-en

¹⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/2nd-survey-schools-ict-education>

didactică. După cum s-a discutat în raportul Eurydice cu privire la carierele didactice¹⁵, cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic sunt utilizate în mod normal pentru a defini rezultatele învățării în cadrul programelor FICD.

Un cadru de competențe pentru profesia didactică reprezintă o colecție de enunțuri despre ceea ce trebuie să cunoască, să înțeleagă și să fie capabil să facă un cadru didactic ca specialist și ce valori și atitudini ar trebui să aibă acesta. Aceste cadre sunt stabilite de autoritățile la nivel înalt în domeniul educației prin diferite documente oficiale. Cadrele de competențe sunt destinate utilizării de către diferiți factori interesați, precum decidenți politici din domeniul educației, instituții pentru formarea inițială a cadrelor didactice, furnizori de formare, lideri școlari și evaluatori, precum și cadre didactice viitoare sau actuale, așa cum se arată în raportul Eurydice menționat mai sus. În unele sisteme de educație, cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic sunt prezentate ca standarde. Prin urmare, atunci când se face referire la cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic, a fost luată în considerare și existența standardelor.

În aproximativ două treimi din sistemele europene de educație, cadrele de competențe pentru profesia didactică includ competențele digitale printre competențele considerate esențiale pentru toți profesorii. Unele țări au elaborat un cadru specific referitor la competențele digitale ale profesorilor (Spania, Croația, Lituania, Austria, Norvegia) sau standarde (Estonia și Irlanda). Spre deosebire de acestea, în Cehia, Portugalia, Suedia, Albania, Bosnia și Herțegovina, Elveția și Turcia, cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic existente nu conțin competențele digitale, în timp ce alte șapte sisteme de educație (Belgia (BE de), Grecia, Cipru, Malta, Finlanda, Islanda și Liechtenstein) nu au un astfel de cadru. În această secțiune se examinează mai întâi cadrele specifice de competențe didactice digitale, înainte de a explora cadrele generale de competențe pentru a vedea dacă includ abilitățile digitale.

Șapte sisteme europene de educație au elaborat cadre specifice care se referă la competențele digitale ale cadrelor didactice (Spania, Croația, Lituania, Austria, Norvegia) sau care descriu standarde (Estonia și Irlanda). Cele mai multe dintre acestea au fost elaborate pe baza modelelor europene, și anume DigComp: Cadrul competențelor digitale pentru cetățeni și DigCompEdu: Cadrul european pentru competența digitală a cadrelor didactice. S-au folosit totuși și alte cadre. În Estonia, au fost elaborate Standardele pentru învățare, conducere și predare în era digitală, pe baza standardelor Societății Internaționale pentru Tehnologie în Educație¹⁶, iar în Irlanda, cadrele educației digitale s-au inspirat din Cadrul de competență în domeniul TIC pentru cadrele didactice al UNESCO¹⁷, precum și din alte cadre de competență digitală relevante, europene și internaționale. Cadrele specifice de competențe digitale stabilite de autoritățile la nivel înalt asigură un punct comun de referință pentru diferiți factori interesați, deoarece oferă descriptori model pentru competențele/standardele digitale specifice cadrelor didactice. În două țări, cadrele de competență digitală nu se limitează la profesori, ci descriu și

¹⁵ http://publications.europa.eu/resource/ellar/435e941e-1c3b-11e8-ac73-01aa75ed71a1.0012.01/DOC_1

¹⁶ <https://www.iste.org/>

¹⁷ <https://en.unesco.org/themes/ict-education>

standardele digitale pentru elevi și directorii de școală (în Irlanda) și competențele digitale la care ar trebui să aspire directorii de școală (în Croația). Merită remarcat că în Spania, Croația și Norvegia, utilizarea cadrelor de competență digitală pentru cadrele didactice nu este obligatorie. Numai în Estonia, Lituania și Austria, acestea trebuie să fie luate în considerare atunci când se elaborează programe de formare inițială a cadrelor didactice. În toate aceste țări, exceptând Irlanda, cadrele de competență digitală oferă o reprezentare completă a competențelor digitale specifice cadrelor didactice.

În descrierea competențelor pedagogice, cadrele de competențe digitale se referă de regulă la capacitatea cadrelor didactice de a integra tehnologii digitale în predare, precum și utilizarea de instrumente și materiale digitale în scop educațional și crearea unui mediu digital de învățare. În Estonia, cadrul de competențe se referă și la capacitatea profesorilor de a dezvolta gândirea creativă și inovatoare și ingeniozitatea elevilor cu ajutorul resurselor digitale. Competențele digitale specifice cadrelor didactice, altele decât cele strict legate de obiectivele pedagogice, acoperă toate cele cinci arii de competențe definite în DigComp, și anume competențe legate de informații și date, comunicare și colaborare, crearea de conținuturi digitale, siguranță și rezolvarea de probleme. În Estonia, Croația, Irlanda și Lituania, cadrul se referă și la capacitatea de a utiliza tehnologii digitale pentru evaluarea elevilor. Cadrele din Spania, Croația, și Austria propun un model progresiv care să contribuie la evaluarea competențelor digitale specifice profesorilor și să se identifice astfel nevoile de dezvoltare.

În 23 de sisteme de educație (Belgia (BE fr și BE nl), Bulgaria, Danemarca, Germania, Spania, Franța, Italia, Letonia, Luxemburg, Ungaria, Olanda, Polonia, România, Slovenia, Slovacia, Regatul Unit (toate cele patru jurisdicții), Muntenegru, Macedonia de Nord și Norvegia), competențele digitale specifice cadrelor didactice sunt incluse în cadrele generale de competențe pentru profesia de cadru didactic. Nivelul de detaliere cu care sunt descrise competențele este diferit de la o țară la alta, variind de la o definiție generală (în cele mai multe cadre) la descrieri detaliate ale competențelor în funcție de abilități, cunoștințe și atitudini.

Toate cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic includ competențe legate de utilizarea în scop pedagogic a tehnologiilor. Aceasta este în general definită drept capacitatea de a utiliza tehnologiile informației și comunicațiilor, multimedia, instrumente, materiale și facilități digitale în moduri funcționale, critice și creative pentru predare. În Ungaria, cadrul de competențe subliniază de asemenea atitudinile cadrelor didactice față de utilizarea tehnologiilor digitale, precum deschiderea față de pedagogii inovatoare și noi aplicații pedagogice ale TIC. Unele cadre de competențe se referă și la utilizarea de către profesori a tehnologiilor și reurselor digitale pentru a facilita și a încuraja însușirea de către elevi a competențelor digitale. Altfel spus, se așteaptă ca profesorii să poată să creeze un mediu de învățare care integrează tehnologiile digitale în practicile lor pedagogice. Dimensiunea învățării implică și capacitatea de a-i învăța pe elevi cum să folosească informațiile din mass-media în mod critic și util (comunitatea flamandă din Belgia), de a-i pregăti pe elevi să folosească internetul responsabil (Franța), de a-i ajuta pe elevi să-și dezvolte o abordare critică relevantă cu privire la utilizarea TIC

(Luxemburg și Ungaria) și de a asigura utilizarea în siguranță a TIC și a resurselor digitale (Regatul Unit – Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord și Macedonia de Nord).

Cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic se referă de asemenea implicit sau explicit și la alte aspecte ale competențelor digitale specifice cadrelor didactice, ca utilizarea tehnologiilor digitale pentru comunicare, colaborare și învățare, precum și pentru lucrul cu echipamentele digitale. În Belgia (comunitățile franceză și flamandă), Danemarca, Luxemburg și Regatul Unit (Scoția), de pildă, profesorii trebuie să cunoască cum să lucreze cu TIC și trebuie să dobândească o înțelegere critică a tehnologiilor digitale. În Polonia și România, în cadrul de competențe pentru profesia de cadru didactic se face referire la cunoștințe și abilități de bază în domeniul TIC (precum procesare de texte, utilizarea de foi de calcul, utilizarea de baze de date, utilizarea de grafice pentru prezentare, utilizarea de servicii ale rețelelor de informare, obținerea și prelucrarea de informații). În Franța, este menționată utilizarea tehnologiilor pentru colaborare și dezvoltarea profesională continuă (DPC), în timp ce în Muntenegru se pune accent pe conștientizarea de către cadrele didactice a importanței utilizării TIC în educație. În mod similar, în Luxemburg, cadrul de competențe pentru profesia didactică se referă la utilizarea tehnologiilor digitale în scop profesional, precum pentru colaborare și schimb de experiență, stabilirea de rețele și crearea de resurse împreună cu colegii. De regulă, competențele digitale specifice cadrelor didactice definite în cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic se aplică tuturor profesorilor, indiferent de nivelul de învățământ la care aceștia predau. În Belgia (comunitățile franceză și flamandă), Irlanda (Cadrele pentru educația digitală sunt stabilite sub formă de standarde) și Spania, competențele sunt exprimate separat: pentru cadrele didactice de la nivelul învățământului primar în comunitatea flamandă din Belgia, Irlanda și Spania și pentru cadrele didactice din învățământul secundar superior în comunitatea franceză din Belgia.

În aproximativ jumătate dintre sistemele europene de educație, reglementările sau recomandările la nivel înalt promovează includerea competențelor digitale specifice profesiei didactice în formarea inițială a cadrelor didactice (FICD). Furnizorii de formare au totuși libertatea de a decide cu privire la conținutul și predarea disciplinelor. Trebuie să remarcăm și că în aproape toate sistemele de educație în care FICD face obiectul reglementărilor sau recomandărilor la nivel înalt, acestea sunt publicate în aceleași documente oficiale care conțin și cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic.

Reglementări sau recomandări la nivel înalt privind evaluarea competențelor digitale ale viitoarelor cadre didactice există în mai puțin de un sfert dintre sistemele de educație. În cele mai multe, aceste competențe sunt evaluate pe parcursul FICD.

În aproape toate sistemele de educație, autoritățile la nivel înalt sunt implicate în asigurarea dezvoltării profesionale continue (DPC) în domeniul educației digitale. În Bulgaria, Croația, Italia, Ungaria, Polonia, Regatul Unit (Anglia) și Muntenegru, DPC face parte din inițiative naționale care vizează diferite aspecte ale digitalizării în societate. Pentru a stabili nevoile de dezvoltare profesională continuă, 21 sisteme (Belgia (BE fr și BE nl), Estonia, Irlanda, Spania, Franța, Croația, Lituania, Ungaria, Olanda, Austria,

România, Slovenia, Regatul Unit (toate cele patru jurisdicții), Muntenegru, Macedonia de Nord, Norvegia și Serbia) pot apela la cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic. În nouă sisteme (Franța, Lituania, Austria, România, Slovenia, Regatul Unit – Țara Galilor și Scoția, Muntenegru și Macedonia de Nord), utilizarea acestora este obligatorie.

În aproximativ jumătate dintre sistemele europene de educație, reglementările sau recomandările la nivel înalt promovează includerea competențelor digitale specifice profesiei didactice în formarea inițială a cadrelor didactice (FICD). Furnizorii de formare au totuși libertatea de a decide cu privire la conținutul și predarea disciplinelor. În aproape toate sistemele de educație în care FICD face obiectul reglementărilor sau recomandărilor la nivel înalt, acestea sunt publicate în aceleași documente oficiale care conțin și cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic.

Reglementări sau recomandări la nivel înalt privind evaluarea competențelor digitale ale viitoarelor cadre didactice există în mai puțin de un sfert dintre sistemele de educație. În cele mai multe, aceste competențe sunt evaluate pe parcursul FICD.

În aproape toate sistemele de educație, autoritățile la nivel înalt sunt implicate în asigurarea dezvoltării profesionale continue (DPC) în domeniul educației digitale. În Bulgaria, Croația, Italia, Ungaria, Polonia, Regatul Unit (Anglia) și Muntenegru, DPC face parte din inițiative naționale care vizează diferite aspecte ale digitalizării în societate. Pentru a stabili nevoile de dezvoltare profesională continuă, 21 sisteme (Belgia (BE fr și BE nl), Estonia, Irlanda, Spania, Franța, Croația, Lituania, Ungaria, Olanda, Austria, România, Slovenia, Regatul Unit (toate cele patru jurisdicții), Muntenegru, Macedonia de Nord, Norvegia și Serbia) pot apela la cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic. În nouă sisteme (Franța, Lituania, Austria, România, Slovenia, Regatul Unit – Țara Galilor și Scoția, Muntenegru și Macedonia de Nord), utilizarea acestora este obligatorie.

În aproape două treimi din sistemele de educație, autoritățile la nivel înalt în domeniu au contribuit la înființarea de rețele ale cadrelor didactice. În Franța, Croația, Austria, Slovenia și Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), acestea au stabilit rețele dedicate special educației digitale. Comunitățile digitale ale profesorilor funcționează de regulă online, deseori prin platforme de resurse sau portaluri care asigură acces la diferite tipuri de sprijin, precum resurse digitale de învățare, inclusiv resurse educaționale deschise (RED) și oportunități online informale de dezvoltare profesională.

Analiza cadrelor de competențe pentru profesia de cadru didactic arată că în aproape toate sistemele de educație utilizarea acestora este obligatorie pentru definirea rezultatelor învățării în formarea inițială a cadrelor didactice. Într-adevăr, în opt sisteme de educație, au fost elaborate cadre de competențe pentru utilizarea în procedurile formării inițiale a cadrelor didactice oficial, precum acreditarea programelor FICD (Spania) sau stabilirea de standarde și condiții FICD (comunitatea franceză din Belgia, Danemarca, Germania, Italia, Olanda, Polonia și Norvegia). În alte sisteme de educație, cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic sunt utilizate pentru a descrie competențele profesionale ale cadrelor didactice sau un set de standarde profesionale (Belgia – comunitatea flamandă, Estonia, Franța, Letonia, Lituania, Ungaria, România și

Regatul Unit). În Bulgaria, competențele digitale la care se referă condițiile privind statutul de cadru didactic calificat trebuie să fie dobândite pe parcursul FICD. În șapte sisteme de educație, cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic fie nu sunt utilizate în FICD (Slovenia, Muntenegru și Macedonia de Nord), fie sunt opționale (Irlanda, Croația, Luxemburg și Serbia). În Irlanda, totuși, furnizorii FICD dezvoltă competențe pentru a le permite viitorilor profesori să utilizeze cadrul privind educația digitală atunci când se califică și lucrează în școli. În aproximativ jumătate dintre sistemele de educație, cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic se folosesc pentru stabilirea nevoilor de dezvoltare profesională continuă (DPC), iar în nouă dintre acestea (Franța, Lituania, Austria, România, Slovenia, Regatul Unit – Țara Galilor și Scoția, Muntenegru și Macedonia de Nord) utilizarea lor este obligatorie.

În aproximativ jumătate dintre sistemele europene de educație, competențele digitale specifice cadrelor didactice fac obiectul unor reglementări sau recomandări pentru formarea inițială a cadrelor didactice, stabilite de autoritățile la nivel înalt.

În general, aceste reglementări și recomandări nu impun un curriculum comun pentru educația digitală și nici nu precizează numărul minim de ore alocate. Prin urmare, furnizorii de formare inițială a cadrelor didactice sunt liberi să stabilească conținutul disciplinelor și cum va fi transmis. De asemenea, reglementările sau recomandările se referă deseori la competența digitală fie ca o competență transversală, care este predată la nivelul întregului program, fie ca element care trebuie să fie integrat în studiul didacticii. Trebuie subliniat că în aproape toate sistemele de educație în care conținutul FICD face obiectul reglementărilor sau recomandărilor la nivel înalt, acestea se regăsesc în aceleași documente oficiale cu cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic. Numai în Letonia și Ungaria există documente separate.

În aproximativ jumătate din sistemele europene de educație nu există informații disponibile despre competențele digitale în formarea inițială a cadrelor didactice. Sunt trei motive posibile pentru aceasta: reglementările sau recomandările la nivel înalt nu se referă la aceste competențe, instituțiile de formare inițială a cadrelor didactice au autonomie deplină cu privire la conținutul programelor sau nu există reglementări sau recomandări în această privință. Totuși, absența recomandărilor nu înseamnă neapărat că instituțiile FICD nu le oferă cursanților ocazia de a-și forma competențe digitale. De pildă, în Malta, Islanda, Muntenegru și Elveția, toate programele de formare inițială a cadrelor didactice includ discipline legate de TIC, iar în Irlanda, Grecia și Portugalia, cele mai multe programe FICD includ formarea cu privire la educația digitală cel puțin ca disciplină opțională.

După formarea inițială a cadrelor didactice, procesul de profesionalizare continuă pe tot parcursul carierei didactice. În societatea actuală, dezvoltarea profesională de-a lungul carierei este o realitate pentru toți sau aproape toți specialiștii. Comunicarea Comisiei Europene cu privire la dezvoltarea școlară și o predare excelentă¹⁸ definește activitatea de predare didactică drept „o profesie pentru persoane care studiază pe tot parcursul carierei și care conlucrează”. Într-adevăr, competențele cadrelor didactice, și în

¹⁸<https://www.edu.ro/sites/default/files/Comunicare%20COM%20referitoare%20la%20dezvoltarea%20scolilor%20%202017.pdf>

special cele digitale, trebuie să fie permanent actualizate pentru a răspunde tehnologiilor care evoluează rapid și schimbărilor din societate în general. Potrivit aceleiași comunicări, pregătirea cadrelor didactice poate fi actualizată prin noi forme de colaborare și schimburi între profesori, precum comunitățile de învățare și rețelele profesionale. De asemenea, în cadrul unor studii internaționale¹⁹ cu privire la predare și învățare profesorii au indicat abilitățile TIC pentru predare drept una dintre cele mai mari nevoi de dezvoltare profesională. Autoritățile la nivel înalt în domeniul educației pot organiza și/sau promova dezvoltarea profesională continuă prin diferite mijloace. În cele mai multe sisteme, autoritățile la nivel înalt în domeniul educației sprijină dezvoltarea profesională a profesorilor combinând diferite abordări. În timp ce în 14 sisteme de educație (Bulgaria, Cehia, Estonia, Spania, Franța, Cipru, Austria, Slovenia, Finlanda, Regatul Unit (ENG, WLS și NIR), Elveția și Serbia), acestea au un rol în toate inițiativele menționate mai sus, în Belgia (comunitatea germanofonă), Albania, Bosnia și Herțegovina și Turcia, niciuna nu este susținută la nivel înalt.

În aproape toate sistemele europene de educație, autoritățile la nivel înalt sprijină dezvoltarea de competențe digitale specifice cadrelor didactice prin activități de dezvoltare profesională continuă. În cele mai multe sisteme de educație, dezvoltarea profesională continuă este obligatorie (ceea ce înseamnă că există un minim de activități de dezvoltare profesională continuă pentru toți profesorii) sau este considerată una dintre atribuțiile prevăzute de lege. Totuși, în ceea ce privește stabilirea priorităților și a nevoilor de formare, școlile sunt de regulă implicate în procesul de adoptare a deciziilor, iar nevoile individuale ale cadrelor didactice tind să fie luate în considerare. Aceasta înseamnă că profesorii au posibilitatea, dar nu și obligația de a apela la formare profesională pentru a-și îmbunătăți competențele digitale, cu excepția în care acestea sunt stabilite drept o prioritate (de autoritățile la nivel înalt sau la nivelul școlii).

Dezvoltarea profesională continuă a profesorilor poate fi sprijinită de autoritățile la nivel înalt în diferite moduri. Unul dintre cele mai întâlnite este furnizarea de cursuri de formare cu ajutorul instituțiilor de formare naționale sau regionale. Acesta este cazul în 23 sisteme de educație (Belgia (BE fr și BE nl), Cehia, Danemarca, Estonia, Irlanda, Grecia, Spania, Franța, Cipru, Letonia, Lituania, Malta, Austria, Polonia, România, Slovenia, Slovacia, Finlanda, Suedia, Elveția, Liechtenstein și Muntenegru.), unde institute DPC, agenții de formare, centre educaționale sau alte organisme oferă o mare varietate de cursuri legate de educația digitală.

Alocarea de fonduri pentru diferiți furnizori DPC publici sau privați, precum școli, universități, asociații ale profesorilor sau instituții particulare, reprezintă un alt mod în care autoritățile la nivel înalt din domeniul educației promovează formarea cadrelor didactice cu privire la educația digitală.

Cursurile de dezvoltare profesională continuă pot merge pe formarea tradițională față în față sau pot fi cursuri online, inclusiv cursuri online deschise de mare amploare (MOOC - Massive Open Online Courses). În Spania, Franța, Slovenia, Suedia și Regatul Unit (Irlanda de Nord), cursurile DPC referitoare la educația digitală tind să devină treptat formare online.

¹⁹ <https://www.oecd.org/education/talis/talis-2018-results-volume-i-1d0bc92a-en.htm>

Cursurile DPC organizate sau sprijinite de autoritățile la nivel înalt pot acoperi o gamă largă de teme, de la abilități de bază în domeniul IT la formare specifică referitoare la modul în care se folosesc tehnologiile digitale în predarea diferitor discipline (de exemplu, istorie, geografie). În cele mai multe dintre sistemele de educație care au cadre de competențe pentru profesia didactică ce includ competențele digitale, autoritățile la nivel înalt în domeniul educației promovează utilizarea acestora, oferind în același timp și activități de dezvoltare profesională continuă.

Pentru a-i ajuta pe profesori să-și evalueze nivelul de competență digitală și să-și stabilească în consecință nevoile de dezvoltare, 15 sisteme de educație (Bulgaria, Cehia, Estonia, Spania, Franța, Cipru, Austria, Portugalia, Slovenia, Finlanda, Regatul Unit (ENG, WLS și NIR), Elveția și Serbia) promovează utilizarea instrumentelor de autoevaluare. Șase țări (Cehia, Estonia, Spania, Cipru, Portugalia și Slovenia) au adoptat instrumentul european de autoevaluare (TET-SAT), celelalte și-au elaborat propriile modele.

Feedbackul din partea profesorilor și estimarea nevoilor lor de formare contribuie de obicei la stabilirea priorităților de dezvoltare profesională continuă. Instrumentele de autoevaluare îi pot ajuta pe profesori să-și evalueze eficiența activității, să descopere aspectele care necesită îmbunătățiri și să-și stabilească în consecință nevoile de formare profesională. În cadrul acestui raport, termenul „instrumente de autoevaluare” se referă la chestionare online sau pe hârtie, care le permit profesorilor să-și evalueze competențele digitale cu ajutorul unui set de întrebări. De regulă, se oferă feedback sub forma unui raport, identificându-se punctele forte și ariile în care este nevoie de dezvoltare²⁰. Instrumentele de autoevaluare sunt considerate utile și pentru evaluarea individuală a profesorilor.

La nivel european, a fost elaborat recent instrumentul de autoevaluare TET-SAT²¹, pentru competențele digitale specifice cadrelor didactice. Acesta a fost conceput în cadrul proiectului de experimentări de politici MENTEP (Mentoring Technology-Enhanced Pedagogy)²², cu sprijin de la Uniunea Europeană prin programul Erasmus+. De asemenea, un nou instrument online de autoevaluare este testat de Centrul Comun de Cercetare al Comisiei Europene, pe baza DigCompEdu²³. 15 sisteme de educație (Bulgaria, Cehia, Estonia, Spania, Franța, Cipru, Austria, Portugalia, Slovenia, Finlanda, Regatul Unit (ENG, WLS și NIR), Elveția și Serbia) promovează instrumentele de autoevaluare pentru evaluarea competențelor digitale specifice cadrelor didactice. După implicarea în proiectul pilot MENTEP, șase dintre acestea (Cehia, Estonia, Spania, Cipru, Portugalia și Slovenia) au pus la dispoziția tuturor școlilor instrumentul online de autoevaluare TET-SAT.

În Spania și Austria, s-au elaborat instrumente de autoevaluare în același timp cu cadrele de competență digitală pentru profesori. Acestea sunt strâns legate de competențele prevăzute în cadrele de competență și împreună reprezintă un instrument complet pentru autoevaluarea profesorilor.

²⁰ http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC107466/pdf_digcomedu_a4_final.pdf

²¹ <http://mentep.eun.org/tet-sat>

²² <http://mentep.eun.org/>

²³ <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu/self-assessment>

În cele mai multe sisteme de educație, fie nu există reglementări sau recomandări la nivel înalt privind evaluarea competențelor digitale specifice cadrelor didactice înainte de exercitarea profesiei sau furnizorii de formare au autonomie deplină în ceea ce privește stabilirea procedurilor de evaluare. Mai puțin de un sfert dintre sistemele de educație oferă orientări în această privință. În cele mai multe dintre ele, competențele sunt evaluate pe parcursul formării inițiale a cadrelor didactice, în timp ce în Italia (numai viitoarele cadre didactice din învățământul secundar) și Slovenia, competențe digitale specifice cadrelor didactice sunt evaluate după finalizarea formării inițiale.

În Belgia (comunitatea flamandă), Danemarca (pentru profesorii din învățământul primar și secundar inferior), Franța, Lituania, Regatul Unit (Scoția) și Norvegia, aceleași reglementări sau recomandări la nivel înalt le cer instituțiilor care se ocupă cu formarea inițială a cadrelor didactice să includă educația digitală în curriculum și să evalueze competențele digitale specifice cadrelor didactice.

În aproape două treimi din sistemele de educație, autoritățile la nivel înalt în domeniu au contribuit la înființarea de rețele ale cadrelor didactice. În Franța, Croația, Austria, Slovenia și Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), acestea au stabilit rețele dedicate special educației digitale. Comunitățile digitale ale profesorilor funcționează de regulă online, deseori prin platforme de resurse sau portaluri care asigură acces la diferite tipuri de sprijin, precum resurse digitale de învățare, inclusiv resurse educaționale deschise (RED) și oportunități online informale de dezvoltare profesională.

Pe lângă cursurile oficiale de formare, profesorii se pot implica în activități de dezvoltare profesională cu caracter digital prin participarea la comunități și rețele profesionale. Rețelele cadrelor didactice pot consolida colaborarea și facilita schimbul de practici, experiențe și metode didactice. Acestea sunt deseori utilizate pentru a partaja materiale și resurse didactice. De regulă, comunitățile digitale specifice cadrelor didactice funcționează online și fac parte din platforme sau portaluri mai mari de resurse digitale, care oferă alte tipuri de sprijin, precum resurse digitale de învățare, inclusiv resurse educaționale deschise (RED) și oportunități online informale de dezvoltare profesională. La nivel european, platformele e-Twinning²⁴ le oferă specialiștilor care lucrează în școli și elevilor o serie de oportunități de a comunica, a colabora, a dezvolta proiecte și a împărtăși experiențe cu ajutorul tehnologiilor digitale. La nivel național, autoritățile la nivel înalt în domeniul educației sprijină înființarea de rețele ale profesorilor în școli în aproximativ două treimi dintre sistemele de educație.

Autoritățile la nivel înalt pot iniția și gestiona direct rețele ale cadrelor didactice și platforme digitale sau pot sprijini financiar instituții externe care să acționeze în acest sens în numele lor (ca universități, asociații ale cadrelor didactice etc.). În unele sisteme de educație, autoritățile la nivel înalt au inițiat rețele ale cadrelor didactice dedicate educației digitale, cum se întâmplă în Franța, Croația, Austria.

Deși participarea la rețele profesionale nu este obligatorie și are loc prin urmare în timpul liber al profesorilor, această modalitate informală de învățare este populară în rândul cadrelor didactice din Europa.

²⁴ <https://www.etwinning.net/en/pub/index.htm>

Aproape două treimi dintre autoritățile la nivel înalt în domeniul educației sprijină una sau mai multe agenții sau organisme externe, cu responsabilități în domeniul educației digitale la nivel școlar. Aceste agenții acordă sprijin pentru școli, directori școlari, cadre didactice, elevi și decidenți politici. Acestea oferă o gamă de servicii precum dezvoltare profesională continuă, crearea și diseminarea de resurse digitale, acțiuni de conștientizare, furnizarea de metode și instrumente de evaluare, operarea unor platforme digitale și dezvoltarea și întreținerea unei infrastructuri digitale funcționabile. Cele mai multe autorități la nivel înalt sprijină doar o agenție, iar șapte (Estonia, Grecia, Lituania, Austria, Polonia, Slovenia și Suedia) sprijină mai multe agenții. În 20 de sisteme de educație (Belgia (BE nl), Danemarca, Estonia, Irlanda, Grecia, Franța, Croația, Cipru, Lituania, Ungaria, Malta, Polonia, Slovenia, Finlanda, Suedia, Regatul Unit (SCT), Albania, Islanda, Muntenegru și Norvegia), sfera atribuțiilor acestora este mai amplă decât educația digitală la nivel școlar, iar în opt (Grecia, Olanda, Austria, Slovenia, Regatul Unit – Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord și Elveția), atribuțiile lor se concentrează exclusiv pe educația digitală.

Marea majoritate a țărilor europene dispun în prezent de planuri de investiții în infrastructura digitală a școlilor. În multe țări, investițiile în infrastructură sunt menționate clar printre obiectivele strategiei privind educația digitală. În unele țări, investițiile în infrastructura digitală sunt încă o necesitate importantă identificată cu privire la educația digitală și, prin urmare, un element major al strategiei (de exemplu, în Bulgaria, Italia și Ungaria).

În aproximativ jumătate dintre sistemele europene de educație, există politici care susțin numirea de coordonatori digitali în școli. Coordonatorii digitali, numiți și coordonatori TIC, pot primi diferite sarcini și responsabilități, însă acestea acoperă de regulă atât aspectele tehnice, cât și cele pedagogice. Rolul coordonatorului digital este atribuit de obicei profesorilor care predau TIC sau celor specializați în educația digitală. În Irlanda, Slovenia (În școlile mici, nu există posturi de coordonator digital cu normă întreagă. Rolul coordonatorului digital poate fi îndeplinit de un profesor cu o specializare corespunzătoare sau poate fi asumat de directori sau de directori adjuncți.), Finlanda și Regatul Unit (Țara Galilor), se poate înființa un post distinct de coordonator digital, iar în Grecia, Cipru (În învățământul secundar, este însărcinat un profesor de TIC/știința computerelor cu coordonarea aspectelor tehnice/întreținerea tehnologiilor digitale din fiecare școală) (școlile primare), Malta și Polonia, coordonatorii digitali asigură sprijin pentru mai multe școli.

Punctul actual de interes în educația digitală, consolidarea capacității în rândul cadrelor didactice, urmează primului val de politici, în care s-a acordat prioritate dezvoltării infrastructurii. Evident, țările se află în acest moment în diferite etape ale dezvoltării educației digitale, ceea ce înseamnă că pentru unele infrastructura digitală poate să mai fie încă o prioritate. În același timp, dovezile empirice au arătat că îmbunătățirile la nivel de infrastructură nu duc în mod sistematic la integrarea și utilizarea în scop pedagogic a tehnologiei digitale în școlile din Europa. Însă, calitatea pedagogiei este singurul factor ce ține de școală cu cel mai mare impact asupra rezultatelor învățării. Astfel, dezvoltarea competenței digitale a profesorilor reprezintă o componentă critică

dacă se dorește ca investițiile în tehnologii digitale să fie maximizate și ca sistemele de educație să țină pasul cu cerințele secolului al XXI-lea.

Digitalizarea continuă și tot mai extinsă din societate, cât și schimbările tehnologiei în sine fac ca strategiile și politicile să devină rapid depășite. Țările europene trebuie să revizuiască și să elaboreze în continuu noi politici și măsuri strategice pentru a răspunde noilor cerințe legate de o educație digitală de calitate. Prin urmare, practic toate sistemele de educație au în prezent strategii pentru educația digitală²⁵.

II. Situația în statele membre ale Uniunii Europene

AUSTRIA

Pe 5 septembrie 2018, Ministerul Federal al Educației, Științei și Cercetării din Austria a prezentat un nou master plan pentru digitalizare în educație, care înlocuiește strategia anterioară „Școala 4. 0”. În cadrul „Strategiei Școala 4.0” au fost deja implementate diverse acțiuni. A fost înființată o instruire modulară a cadrelor didactice privind abilitățile digitale și didactica digitală („digi.folio”), combinată cu învățarea de la egal la egal la 400 de școli cu privire la utilizarea tabletelor în timp ce dezvoltarea școlii rețeaua „eEducație” a fost extinsă. Formarea cadrelor didactice este consolidată prin înființarea „Centrelor de inovare în educație” ca arii virtuale de învățare în colegiile de formare a profesorilor. Noul master plan pentru digitalizare în educație are trei domenii de intervenție. În cadrul programului „pedagogie software, conținutul predării și învățării” va fi introdus în toate domeniile și încorporat sistematic în programele revizuite. În al doilea rând, infrastructura și disponibilitatea dispozitivelor mobile sunt aduse la un standard unificat și comparabil, care permite utilizarea la nivel național în școli. Și, în al treilea rând, la rubrica „Profesori - formare și educație ulterioară”, conținutul electronic și inovația sunt introduse sistematic în formarea profesorilor. Printre obiectivele strategiei austriece se număra:

- competențe digitale îmbunătățite ale elevilor la sfârșitul clasei a VIII-a
- competențe digitale consolidate ale profesorilor
- crearea celor mai bune condiții de infrastructură posibile la școli și
- conținut garantat de calitate pentru o educație digitală eficientă.

Măsurile strategiei în primul domeniu de acțiune:

Primul domeniu de acțiune: „Software” - pedagogie, predarea și învățarea conținutului: Ca parte a unei revizui fundamentale a programelor existente, noul conținut digital de predare și învățare trebuie să fie încorporat în mod sistematic în programele de învățământ. Scopul este de a cartografia o înțelegere de bază cuprinzătoare a modului de abordare a conținutului nou din curricula. Mai mult decât atât, digitalizarea trebuie să fie luată în considerare metodic și didactic la toate materiile, în sensul predării moderne.

²⁵ https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/digital-education-school-europe_en

Al doilea domeniu de acțiune: „Hardware” - infrastructură, management IT modern, administrare școlară modernă: Echipamentele de infrastructură și disponibilitatea dispozitivelor mobile trebuie să fie adaptate la un standard unificat și comparabil. Scopul este de a crea o bază la nivel național pentru utilizarea instrumentelor și instrumentelor digitale în școli. Administrarea școlii trebuie simplificată prin aplicații moderne.

Al treilea domeniu de acțiune: „Profesori” - formare și educație ulterioară: Noile oportunități de transmitere a conținutului, împreună cu digitalizarea, sunt ancorate în mod sistematic în formarea și educarea ulterioară a cadrelor didactice²⁶.

În Austria, modelul progresiv de competență digitală este conceput ca un proces de profesionalizare digitală, începând înainte de admiterea în formarea inițială a cadrelor didactice (etapa I), pe parcursul formării inițiale a cadrelor didactice (etapa a II-a) și continuând în timpul primilor cinci ani de practicare a profesiei (etapa a III-a).

S-au elaborat instrumente de autoevaluare în același timp cu cadrele de competență digitală pentru profesori. Acestea sunt strâns legate de competențele prevăzute în cadrele de competență și împreună reprezintă un instrument complet pentru autoevaluarea profesorilor. Astfel, digi.check²⁷ este utilizat de către profesori pentru a-și evalua abilitățile digitale, în special cele legate de utilizarea mass-mediei digitale la clasă. În unele provincii, acesta este obligatoriu pentru toate cadrele didactice. Instrumentul de autoevaluare constă în două părți:

- 1) autoevaluarea competențelor în funcție de nivel;
- 2) întrebări cu variante multiple de răspuns referitoare la toate dimensiunile competenței digitale indicate în cadrul de competență digitală pentru profesori digi.kompP.

„Modelul de competență digitală”²⁸ asigură un cadru de referință pentru profesionalizarea digitală a cadrelor didactice, începând cu admiterea în formare inițială a cadrelor didactice (FICD) până la sfârșitul celui de-al cincelea an de activitate în profesie. Modelul de competență digitală are opt arii de competență și arată în ce etapă trebuie să fie dobândite competențele. Profesorii trebuie să evolueze progresiv de la dobândirea de competențe digitale generale de bază înainte de începerea FICD la formarea de competențe digitale specifice pe parcursul formării inițiale, inclusiv utilizarea în scop pedagogic a tehnologiilor și extinderea și actualizarea acestora prin formarea profesională continuă. Cele opt niveluri de dezvoltare a competenței digitale sunt:

- Competență și educație digitală
- Abilități de viață digitale
- Elaborarea de materiale digitale
- A predă și a învăța digital
- Didactică digitală
- Procesele de management digital
- Comunitatea școlară digitală

²⁶ https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/national-reforms-school-education-1_en

²⁷ <https://digicheck.at/index.php?id=564&L=0>

²⁸ <https://www.virtuelle-ph.at/wp-content/uploads/2016/09/digi.kompP-Grafik-und-Deskriptoren-1.pdf>

- Dezvoltare profesională digitală.

Autoritățile au inițiat o rețea a cadrelor didactice dedicată educației digitale - rețeaua eEducation Austria se ocupă de următoarele aspecte: dezvoltarea digitală a școlilor, formarea digitală a cadrelor didactice, dezvoltarea abilităților digitale ale elevilor și utilizarea în scop pedagogic a TIC.

În domeniul formării inițiale a cadrelor didactice din Austria, Ministerul Federal al Educației sprijină Colegiul Universitar de Învățământ Pedagogic Virtual. Principalul obiectiv al acestui campus online este să sprijine colegiile universitare de învățământ pedagogic să încorporeze strategiile proprii de digitalizare în planurile de învățământ și în activitatea de predare și să dezvolte competențele digitale ale cadrelor didactice în timpul formării inițiale²⁹.

BELGIA

În comunitatea franceză din Belgia, unde până în anul școlar 2018-2019, competențele digitale nu erau incluse în curriculum, se elaborează în prezent programe școlare și programe de formare a cadrelor didactice, pe baza unei abordări a cadrului DigComp. Programele școlare specifice și programele de formare vor fi gata pentru septembrie 2020, după validarea de către guvern. Acestea vor fi introduse mai întâi pentru elevii de 3 – 7 ani și apoi vor fi implementate progresiv pentru alți elevi cu vârsta până în 15 ani.

Cadrele de competență ale cadrelor didactice din comunitatea franceză au ca bază legală Decretul din 12.12.2000 privind formarea inițială a cadrelor didactice din învățământul primar și secundar inferior³⁰ și Decretul din 21.02.2001 privind formarea inițială a cadrelor didactice din învățământul secundar superior³¹.

“Pacte pour un Enseignement d'excellence” este o strategie a comunității franceze care se concentrează pe competențe (un nou curriculum central comun este în curs de pregătire), competența mediatică, măsuri de formare a cadrelor didactice, echipamente digitale, diseminarea și partajarea resurselor educaționale. Elevii trebuie să dețină cunoștințe și să înțeleagă utilizarea și crearea de instrumente și aplicații digitale, protejându-și în același timp identitatea digitală. Educația digitală se va desfășura în mare măsură în cadrul disciplinelor existente (abordare transcurriculară) și posibil și prin ateliere tehnice³².

Din septembrie 2019, conform Deciziei Guvernului Flamand cu privire la competențele de bază ale cadrelor didactice, intra în vigoare un nou cadru de competențe pentru cadrele didactice de la toate nivelurile de învățământ.

²⁹ https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/national-reforms-school-education-1_en

³⁰ http://www.gallilex.cfwb.be/document/pdf/25501_000.pdf

³¹ http://www.gallilex.cfwb.be/document/pdf/25595_000.pdf

³² https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjlkIPGm5PqAhUSuIsKHcqWdg0QFjAJegQIChAB&url=http%3A%2F%2Fwww.enseignement.be%2Fdownload.php%3Fdo_id%3D11019%26do_check%3D&usq=AOvVaw2GzC75cosHClcNMDTHIXGK

În comunitatea flamandă din Belgia există două cadre de competențe: competențele de bază ale profesorilor și profilurile profesionale. Cel dintâi include diferite seturi de competențe pentru cadrele didactice din învățământul preșcolar, primar și secundar, iar în cel de-al doilea sunt enumerate competențele pentru toate cadrele didactice, indiferent de nivelul la care predau.

În ceea ce privește alocarea de fonduri pentru diferiți furnizori de Dezvoltare Profesională Continuă publici sau privați, în comunitatea flamandă, deși școlile au autonomie deplină în ceea ce privește elaborarea unui plan de formare continuă și a unei politici în acest sens, autoritățile la nivel înalt alocă fiecărei școli un buget special pentru formarea continuă.

În Belgia (comunitatea flamandă), autoritățile la nivel înalt în domeniul educației au implementat programe specifice de formare pentru a sprijini și a consolida dezvoltarea competențelor digitale specifice cadrelor didactice. Centrul de Cunoștințe pentru Competența Mediatică a dezvoltat MediaCoach³³, un program de formare intensivă finanțat de guvernul flamand. Acest program se adresează specialiștilor care lucrează cu tineri. În cadrul unui program de formare cu durata de zece zile, participanții trebuie să stabilească un proiect pentru școala lor. Aceștia sunt sprijiniți de un mentor mediatic, care acționează ca promotor și ca punct de contact pentru toate aspectele ce țin de utilizarea mass-mediei digitale și politicile în domeniu. Programul MediaCoach se desfășoară anual în trei locuri diferite din Flandra.

În cadrul digitalizării politice valone, o axă „educațională” este, de asemenea, prezentă și în cadrul proiectului „Digital Valonia”. Agenția finanțează în fiecare an numeroase proiecte pe axa „Școala digitală” și pe diferite subiecte cum ar fi echipamente de tipul claselor mobile, echipamente multimedia de proiectare digitală, studiouri video/audio, dispozitive de stocare și acces la rețea, kituri de învățare robotică sau electronică, software de gestiune și supraveghere.

În prezent nu există o strategie pentru educația digitală în comunitatea germanofonă. Totuși, a fost elaborat recent un ghid-cadru orientativ (Competența mediatică și în domeniul informațiilor – IMK) pentru formarea competențelor în domeniul informațiilor și al mass-mediei. Scopul este de a încuraja dezvoltarea competenței digitale și formarea cadrelor didactice, dar ghidul nu este obligatoriu³⁴. O platformă de învățare (Fronter) - sau LMS - a fost desfășurată pentru comunitatea pedagogică germanofonă. O parte dintre cadrele didactice din fiecare școală trebuie să asigure propria administrare. Trainingurile sunt organizate la intervale regulate de timp. În planurile-cadru, accentul este pus pe legătura dintre competențele legate de disciplină și competențele interdisciplinare din învățământ (al cărei reflecții interdisciplinare despre tehnologii sunt integrate în toate referințele competențelor).

³³ <https://mediacoach.mediawijjs.be/>

³⁴ http://www.ostbelgienbildung.be/desktopdefault.aspx/tabid-3969/7117_read-41353

BULGARIA

Unele dintre obiectivele Strategiei Naționale pentru Implementarea Învățământului Digital în Școlile din Bulgaria (2005-2007) l-au reprezentat formarea cadrelor didactice care utilizează TIC și dezvoltarea competențelor digitale și utilizarea mijloacelor digitale în activitatea didactică pentru formarea și (sau) recalificarea profesorilor, în concordanță cu nevoile lor.

În Bulgaria, în cadrul programului operațional „Știință și educație pentru dezvoltare inteligentă”, Ministerul Educației va derula un proiect cu durata de trei ani (2018-2020), care are drept scop îmbunătățirea competențelor digitale specifice cadrelor didactice actuale prin formare relevantă. Acesta se concentrează în principal pe modelarea competențelor digitale necesare pentru predare și învățare și pe utilizarea tehnologiilor inovatoare și a metodelor și instrumentelor interactive în procesul educațional. Formarea acoperă un număr mare de teme, precum aplicarea tehnologiilor digitale la toate disciplinele, utilizarea tehnologiilor digitale și a resurselor electronice și aplicarea TIC în educație.

Principalul obiectiv al Strategiei pentru implementarea eficientă a tehnologiilor informației și comunicațiilor în educație și știință în Republica Bulgaria este să asigure accesul egal și flexibil la educație și la informațiile științifice, în orice moment și în orice loc. Obiectivele sunt: creșterea interesului și a motivației elevilor cu privire la utilizarea de metode inovatoare pe bază IT; asigurarea de oportunități de a reuși pentru elevii din regiuni izolate, asigurarea accesului la resurse educaționale de calitate superioară; promovarea învățării interactive și a gândirii critice; trezirea interesului elevilor față de tehnologie; promovarea educației în domeniul tehnologiei și mai multe.

În Bulgaria, autoevaluarea cadrelor didactice reprezintă primul pas al procesului de evaluare. Portofoliul profesional al profesorilor conține un instrument de autoevaluare care le permite acestora să-și evalueze și să reflecteze la nivelul atins în diferite arii de competențe, printre care se află și tehnologiile informației. Ministerul Educației reglementează parametrii de autoevaluare a cadrelor didactice prevăzuți în portofoliul profesional³⁵.

CEHIA

Ministerul Educației a aprobat metodologia de evaluare a programelor de învățământ superior pentru personalul didactic (în 5 octombrie 2017). Documentul respectiv este obligatoriu pentru Biroul Național de Acreditare în vederea aprobării de noi programe sau acreditării instituțiilor. Acest document prevede că TIC trebuie să facă parte din formarea viitoarelor cadre didactice. Totuși, nu sunt descrise competențe specifice sau rezultatele învățării.

Un nou Cadru pentru competența digitală a cadrelor didactice (bazat pe Cadru european pentru competența digitală a cadrelor didactice: DigCompEdu) a fost aprobat

³⁵ <https://www.mon.bg/en/100000>

În data de 30 aprilie 2019 de consiliul de conducere al Ministerului Educației, Tineretului și Sportului. Cadrul va fi utilizat pentru stabilirea cerințelor DPC și dezvoltarea de programe de formare și metode de predare și învățare pentru educația digitală. Formarea competențelor digitale specifice cadrelor didactice va fi de asemenea integrată treptat în programele de formare inițială a cadrelor didactice

CROAȚIA

Cadrul de competență digitală pentru utilizatorii din școli³⁶: profesori, colaboratori, directori și personal administrativ oferă un cadru general pentru aplicarea tehnologiei digitale în educație. Competențele sunt dispuse după un model progresiv (nivel inițial, mediu și avansat). Cadrul acoperă:

Competențe digitale generale, organizate în cinci arii:

- Competențe legate de informații și date: capacitatea de a folosi browsere, a căuta și a filtra date, informații și conținuturi digitale; capacitatea de a analiza, a compara și a evalua critic credibilitatea și veridicitatea surselor datelor, a informațiilor și a conținuturilor digitale; capacitatea de a gestiona conținuturi digitale.

- Comunicare și colaborare: includerea comunicării cu ajutorul tehnologiilor digitale; capacitatea de a partaja date, informații și conținuturi în timpul utilizării tehnologiei digitale; participarea în societate prin utilizarea tehnologiilor digitale; utilizarea de instrumente digitale și a tehnologiei pentru cooperare și pentru a crea împreună resurse și conținuturi; respectarea regulilor de comportament în mediul digital; capacitatea de a gestiona o identitate digitală.

- Crearea de conținuturi: capacitatea de a crea conținuturi digitale, a utiliza și a dezvolta din nou conținuturi digitale; înțelegerea regulilor referitoare la copyright și licențe; crearea de programe pentru computere.

- Securitate: cunoașterea modului de protejare a dispozitivelor și a conținuturilor digitale și înțelegerea riscurilor și a amenințărilor din mediul digital; capacitatea de a proteja datele cu caracter personal și confidențialitatea în mediul digital și cunoașterea modului de partajare și utilizare a informațiilor personale; capacitatea de a preveni riscurile pentru sănătate asociate cu utilizarea tehnologiilor digitale; conștientizarea impactului tehnologiilor digitale asupra mediului.

- Rezolvarea de probleme: capacitatea de a identifica și a rezolva probleme tehnice când se lucrează într-un mediu digital; identificarea diferitelor nevoi digitale și a soluțiilor tehnologice; utilizarea de instrumente digitale pentru a crea cunoștințe și procese inovatoare; capacitatea de a identifica lipsa de abilități digitale.

Competențe pentru aplicarea tehnologiei digitale în educație, organizate în trei arii:

- Predare și învățare: capacitatea de a integra tehnologia digitală în planificarea curriculumului; capacitatea de a utiliza tehnologii digitale în activitatea de predare; utilizarea și crearea de conținuturi specifice educației digitale; utilizarea multimedia și funcționarea într-un mediu de învățare online; proiectarea unui mediu pentru învățarea

³⁶ https://www.e-skole.hr/wp-content/uploads/2016/12/OKVIR_digitalne_kompetencije-3.pdf

activă și crearea de materiale pentru învățare cu ajutorul tehnologiilor digitale; monitorizarea și evaluarea progreselor elevilor cu ajutorul tehnologiilor digitale.

- Lucrul în mediul școlar: capacitatea de a organiza și gestiona activitatea de predare cu ajutorul tehnologiilor digitale; păstrarea datelor și a documentelor pedagogice în formă digitală; capacitatea de a colabora cu elevii, alte cadre didactice și cu părinții în mediul digital.

- Educație profesională și învățare pe tot parcursul vieții: capacitatea de a învăța prin intermediul tehnologiilor digitale, capacitatea de a face schimb de cunoștințe și experiență prin canale digitale și de a participa la comunități virtuale.

Cadrul de competență digitală a fost elaborat în cadrul proiectului pilot e-Școală (2015-2018), care a avut drept obiectiv îmbunătățirea competențelor digitale specifice cadrelor didactice. Profesori proveniți din 10% dintre școli au participat și au beneficiat de formare în cadrul proiectului. Proiectul pilot face parte din programul e-Școală (2015-2022) și, în funcție de rezultatele acestuia, planul este să se includă toate școlile în etapa următoare a programului.

Astfel, au fost elaborate diferite cursuri de formare și ateliere legate de competențele digitale specifice cadrelor didactice, în cadrul proiectului pilot „e-Școală: stabilirea unui sistem pentru dezvoltarea unei școli mature din punct de vedere digital”³⁷ (2015-2018), susținut de Ministerul Educației și coordonat de Rețeaua Academică și de Cercetare din Croația. Acest proiect face parte dintr-un program mai amplu pentru școli electronice „e-Școală: informatizarea completă a proceselor operaționale ale școlilor și a proceselor didactice, cu scopul de a crea școli mature din punct de vedere digital pentru secolul al XXI-lea” (2015-2022). Programul experimental „Școală pentru viață” (Škola za život)³⁸ urmărește de asemenea să consolideze competențele digitale specifice cadrelor didactice prin înființarea a 81 de clase virtuale, implicând 42.724 de cadre didactice.

Având în vedere rolul deosebit de important al profesorilor de astăzi în dezvoltarea studenților competenți digital și orientați spre cercetare, pregătiți pentru metodele educaționale moderne și cerințele pieței muncii, este nevoie de dezvoltarea sistematică a competențelor digitale ale personalului educațional și administrativ al școlilor pilot, prin includerea lor în programe educaționale și prin evaluarea competențelor dezvoltate. Scopul este, de asemenea, îmbunătățirea competențelor digitale ale angajaților agențiilor competente pentru promovarea dezvoltării sistemului educațional în Republica Croația și sprijinul acestuia, astfel încât să le permită să ofere asistență profesională adecvată personalului educațional al școlilor, precum și planificarea și implementarea programelor pentru îmbunătățirea competenței lor digitale.

Dezvoltarea programului educațional și implementarea educației și evaluării vor avea mai multe etape:

1. Crearea unui cadru pentru competența digitală a beneficiarilor în școli. În prima fază, vor fi create trei cadre pentru competența digitală - pentru directori, pentru profesorii și asociații experți și pentru personalul administrativ. Crearea cadrului va folosi cadrele existente pentru competența digitală în UE, care vor fi analizate în conformitate cu o

³⁷ <https://pilot.e-skole.hr/en/>

³⁸ <https://skolazazivot.hr/english/>

metodologie predefinită, precum și adaptate și modernizate în funcție de caracteristicile și nevoile specifice ale grupurilor de beneficiari particulari din școli. și a sistemului educațional al Republicii Croația. Alături de cadre, va fi pregătit și publicat un ghid (publicație), care conține descrierea și scopul cadrului, metodologia creării acestuia, metoda utilizării acestuia etc.

2. Crearea programelor pentru educația beneficiarilor în școli În faza următoare, pe baza cadrelor dezvoltate pentru competența digitală și a rezultatelor sondajului inițial privind situația și nevoile beneficiarilor în școli, vor fi dezvoltate trei programe pentru programul dezvoltării sistematice a competenței digitale a celor trei menționate. grupuri de beneficiari. Curricula va defini rezultatele învățării, conținutul educațional, metodele și stilurile de predare (modelul educațional) și metoda de evaluare a nivelului de dezvoltare a competenței digitale (modelul de evaluare).

3. Dezvoltarea conținutului educațional Conținutul educațional pentru directorii, profesorii, asociații experți și personalul administrativ va fi creat pe baza programelor dezvoltate și va include, de asemenea, conținutul educațional pentru utilizarea serviciilor electronice. Conținutul educațional va include, de asemenea, instrumente pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competenței digitale și va fi însoțit de ghiduri digitale.

4. Implementarea educației beneficiarilor și evaluarea dezvoltării competenței lor digitale Conținutul educațional va fi implementat printr-o combinație de ateliere de clasă în centrele regionale de formare (ROC), care vor fi înființate în acest scop, precum și prin cursuri modulare online. ROC-urile vor fi utilizate și pentru alte tipuri de educație/ programe organizate de agențiile/ organizațiile competente pentru promovarea dezvoltării sistemului educațional în Republica Croația și sprijinul acestuia, dar și pentru educația/ programele organizate de comunități locale (de exemplu, pentru șomeri sau în scopuri de școlarizare suplimentară, recalificare etc.).

Educația inițială a beneficiarilor cu privire la utilizarea echipamentelor TIC pentru școlile din proiectul pilot va include:

- educarea infrastructurii de rețea și a sistemului de control și gestionare a rețelei pentru persoanele care vor oferi asistență tehnică școlilor;
- educarea personalului educațional cu privire la utilizarea dispozitivelor pe care le vor primi și educația privind utilizarea echipamentelor didactice și a sistemelor de management la clasă.

Beneficiarii programului educațional care urmează să fie dezvoltat ca parte a proiectului pilot pot fi împărțiți în trei grupuri:

- beneficiari ai școlilor-pilot (beneficiari primari): directorii, profesorii și asociații experți, precum și personalul administrativ;
- beneficiarii agențiilor competente pentru promovarea dezvoltării sistemului educațional în Republica Croația și sprijinul acestuia;
- persoanele care vor oferi asistență tehnică școlilor din proiectul pilot.

În grupul de beneficiari care include profesori și asociați experți, toți profesorii de știință, precum și o parte din profesorii din alte materii / domenii, vor fi incluși în învățământ. Pe lângă cadrele didactice, toți directorii, asociații experți și personalul

administrativ al școlilor-pilot sunt de asemenea planificați să fie incluși în programul dezvoltării sistematice a competenței digitale.

Sprijinul beneficiarilor în introducerea TIC, conținut educațional digital și metode moderne în învățare și predare va fi oferit de echipe de experți mobili, sub formă de asistență profesională la fața locului și consultanță într-o anumită școală³⁹.

În Croația, există o rețea online pentru toți profesorii specializați în domeniul TIC. Aceasta face posibilă comunicarea continuă între participanți, accesul permanent la conferințe și exerciții, precum și oportunitățile de colaborare online și lucrul în echipă. Rețeaua a devenit o comunitate a învățării în care toți profesorii împărtășesc cunoștințe și materiale. Aceștia colaborează prin intermediul claselor virtuale, clasificate în funcție de disciplină și tipul școlii (școli primare și școli de învățământ secundar superior). Activitatea de la fiecare clasă este monitorizată de mai mulți mentori, care colaborează în mediul virtual printr-un instrument special (Teams), ce permite partajarea de comunicări scrise între echipe sau grupuri mai mici și oferă facilitatea de a utiliza și împărtăși documente online și a participa la întâlniri online.

DANEMARCA

În ceea ce privește metodele de sprijinire a dezvoltării continue a competențelor digitale specifice cadrelor didactice, învățământ primar și secundar general, rețelele cadrelor didactice există pentru profesorii din învățământul primar și secundar inferior. Inițiativa „It i folkeskolen”, care se desfășoară în perioada 2012 - 2017, a fost evaluată în 2018. Inițiativa a urmărit consolidarea utilizării tehnologiilor digitale pentru predare și învățare în școlile de învățământ primar și secundar inferior prin asigurarea de sprijin și a unui acces facil la materiale de învățare digitale. Evaluarea s-a bazat pe răspunsurile unui număr de 9.512 elevi, 1.707 profesori, 180 de specialiști în domeniul educației și 306 manageri din 351 de școli. Au existat de asemenea studii de caz în 24 de școli, cu intervievarea elevilor, profesorilor, specialiștilor în educație, managerilor și a părinților. În sfârșit, au existat și interviuri la telefon cu reprezentanți ai municipalităților și ai factorilor interesați din domeniu. Rezultatele evaluării au fost pozitive, arătând că peste 80 % dintre profesori folosesc în mod curent resurse digitale de învățare și integrează tehnologii digitale în activitățile de predare⁴⁰.

Agenda politică recentă cuprinde un Plan de acțiune pentru tehnologia în educație din anul 2018 care aduce în discuție competențele digitale ale profesorilor și directorilor de școli⁴¹.

Ministerul Educației din Danemarca subliniază că, în loc să fie „utilizatori de tehnologie”, elevii trebuie să învețe să fie „creatori”. Acest plan de acțiune urmărește îmbunătățirea competențelor digitale pentru elevi și profesori, precum și o mai bună utilizare a TIC în predare.

³⁹ <https://pilot.e-skole.hr/en/>

⁴⁰ https://www.oecd.org/education/school/10932_OECD%20Country%20Background%20Report%20Denmark.pdf

⁴¹ <https://www.danskeforlag.dk/media/1782/finn-togo.pdf>

ESTONIA

Estonia trece în prezent printr-un proces de tranziție la un nou cadru de competență digitală bazat pe cadrul european DigComp.

Competențele legate de utilizarea în scop pedagogic a tehnologiilor sunt descrise în diferite moduri. Deși acestea sunt de regulă incluse într-o arie de competențe care se concentrează pe „predare și învățare”, nu acesta este cazul întotdeauna. Standardele pentru învățare, conducere și predare în era digitală se bazează pe cele elaborate de Societatea Internațională pentru Tehnologie în Educație (ISTE).

Strategia estoniană pentru învățarea pe tot parcursul vieții 2020 susține utilizarea tehnologiei digitale moderne în procesul de învățare și promovează accesul la infrastructură/instrumentele digitale actuale (precum dispozitive digitale personale, soluții cloud, link-uri de date deschise etc.). Strategia urmărește să includă cultura digitală în programele școlare de la toate nivelurile de învățământ, astfel încât absolvenții să dețină abilități digitale cel puțin la un nivel de bază. Aceasta ar trebui să ducă la o îmbunătățire a abilităților digitale în rândul populației. Totodată, strategia menționează cursuri de formare pentru cadrele didactice și încurajează împărtășirea bunelor practici; se susține de asemenea crearea unor modele de evaluare pentru competențele digitale și se abordează problema recunoașterii competențelor⁴².

FINLANDA

În Finlanda, furnizorii de educație și Dezvoltare Profesională Continuă pot solicita subvenții guvernamentale pentru a organiza DPC în domeniul digitalizării și tehnologiilor comunicațiilor.

Profesorii pot măsura și analiza modul în care folosesc tehnologiile informației și comunicațiilor în activitatea de predare cu ajutorul unui instrument online de autoevaluare, Opeka⁴³.

“Planul guvernamental de acțiune: Finlanda, un ținut al soluțiilor” este o strategie ce a urmărit, printre alte obiective, să creeze un spațiu digital de învățare pentru predare și să ofere o varietate de modalități de învățare. În acest sens, s-a sprijinit introducerea de noi abordări pedagogice și formarea cadrelor didactice.

Metodele și mediile de învățare din învățământul de bază vor fi actualizate pentru a face față provocărilor prezentate de ultimele evoluții. Va fi accentuată baza de cunoștințe viitoare. Acest proiect va avea drept scop îmbunătățirea rezultatelor învățării și reducerea diferențelor dintre ele. Se vor lua măsuri pentru îmbunătățirea mediilor de învățare, astfel încât elevii să se bucure de a fi la școală și pentru a crește nivelul de bunăstare emoțională și fizică a copiilor și tinerilor. - Introducerea de medii digitale de învățare va permite o gamă mai largă de stiluri de învățare. Se vor introduce noi abordări pedagogice. Vor fi lansate programe de dezvoltare pentru formarea cadrelor didactice și

⁴² https://www.hm.ee/sites/default/files/estonian_lifelong_strategy.pdf

⁴³ <https://opeka.fi/en/presentation/index>

formarea profesională continuă. Disciplina clasei va fi îmbunătățită prin asigurarea că profesorii se pot concentra pe sarcina lor principală, care este predarea.

Finlanda este o țară care încurajează oamenii să învețe continuu ceva nou. Aptitudinile și nivelurile de educație din Finlanda au crescut, promovând reînnoirea societății finlandeze și egalitatea de șanse. Finlanda este în avangarda educației, a abilităților și a tehnicilor moderne de învățare. Unul dintre obiectivele guvernului este ca mediile de învățare să fie modernizate și oportunitățile oferite de digitalizare și de noi abordări pedagogice să fie valorificate în procesul de învățare. Proiectele cheie ale guvernului includ reformarea educației de bază cu ajutorul mediilor de învățare digitale⁴⁴.

FRANȚA

Ordinul din 01.07.2013 privind cadrul de competențe pentru personalul din domeniul educației⁴⁵ identifică abilitățile profesionale așteptate din partea cadrelor didactice. Acestea sunt dobândite și aprofundate pe parcursul unui proces continuu începând cu formarea inițială și continuând pe parcursul carierei prin experiența profesională acumulată și prin contribuția formării continue.

Cele cinci priorități actuale sunt: punerea datelor școlare în centrul strategiei digitale, predarea pentru sec. al XXIIea utilizând tehnologii digitale, sprijinirea și consolidarea dezvoltării profesionale a cadrelor didactice, dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și crearea de noi legături cu alți factori interesați și parteneri școlari⁴⁶.

În Franța, cele mai multe dintre cursurile de Dezvoltare Profesională Continuă sunt oferite online prin platforma M(@)gistère⁴⁷ sau unele platforme MOOC (cursuri online deschise de mare amploare), ca FUN (France Université Numérique)⁴⁸. Din 2014, 362.000 de cadre didactice au fost formate prin M(@)gistère.

Profesorii își pot evalua competențele digitale cu ajutorul unui instrument online și pot primi un certificat C2i (Certificat informatique et internet)⁴⁹, eliberat de un centru de atestare aprobat de Ministerul Educației.

Rețeaua online a profesorilor Viaéduc⁵⁰ a fost creată în 2015 pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare legate de utilizarea tehnologiilor digitale în școli. Aceasta reunește 72.000 de profesori, 8200 de grupuri de lucru și mii de resurse. Viaéduc le permite profesorilor să construiască rețele, să împărtășească practici, să lucreze și să producă împreună resurse, cu libertate totală și în deplină siguranță.

Agenția CANOPE oferă diferite servicii în sprijinul educației digitale. În domeniul formării cadrelor didactice, de exemplu, aceasta oferă module specifice privind educația digitală care pot fi integrate în programele de formare inițială a cadrelor didactice. Agenția

⁴⁴ https://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_EN_YHDISTETTY_netti.pdf/8d2e1a66-e24a-4073-8303-ee3127fbfcac/Ratkaisu

⁴⁵ https://www.education.gouv.fr/bo/13/Hebdo30/MENE1315928A.htm?cid_bo=73066

⁴⁶ <http://ecolenumérique.education.gouv.fr>

⁴⁷ <https://magistere.education.fr/>

⁴⁸ <https://www.fun-mooc.fr/>

⁴⁹ <https://c2i.enseignementsup-recherche.gouv.fr/etudiants/les-competences-du-c2i-niveau-2-enseignant-0>

⁵⁰ <https://www.reseau-canope.fr/actualites/actualite/viaeduc-le-nouveau-reseau-professionnel-des-enseignants.html>

gestionează și un număr de platforme care sprijină profesorii în diferite moduri⁵¹. CANOPROF, de exemplu, îi ajută pe profesori să creeze resurse digitale de învățare punându-le la dispoziție software, spațiu cloud pentru stocare și acces și un catalog de resurse create de alți profesori. De asemenea, în ceea ce privește elaborarea de resurse digitale de învățare și asigurarea calității, agenția le filtrează și le verifică înainte de a le face accesibile public pe internet⁵². Școlile pot primi sprijin din partea CANOPÉ și printr-un serviciu special care oferă consiliere cu privire la aspecte comerciale, funcționale și tehnice.

GRECIA

Strategia digitală națională 2016-2021⁵³ urmărește să consolideze infrastructura IT și abilitățile digitale la nivelul întregului sistem de educație, cu accent special pe învățământul primar și secundar, precum și pe învățarea pe tot parcursul vieții. Se promovează utilizarea noilor mijloace mass-media și a tehnologiilor în școli, precum și utilizarea internetului în mediul de acasă. Se vor organiza competiții pentru elevi legate de inovațiile tehnologice și abilitățile digitale și în acest sens, elevii se vor familiariza cu profilurile STIM (domeniile științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii). Noile mijloace de comunicare trebuie să fie susținute ca instrumente didactice și vor fi actualizate periodic; sistemele moderne de evaluare vor utiliza TIC ca punct de referință. Dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice cu privire la utilizarea TIC în procesul didactic va continua. Curriculumul actual pune accent pe educația digitală și va fi actualizat constant pentru a îmbunătăți abilitățile digitale ale elevilor.

IRLANDA

În Irlanda, „cadrele educației digitale” se referă la standarde care conțin declarații de practică ce descriu practici școlare „eficiente” și „foarte eficiente” pentru fiecare standard. Declarațiile vor ajuta profesorii/școlile să identifice ariile în care sunt necesare îmbunătățiri cu privire la utilizarea tehnologiilor digitale și să stabilească prioritățile în acest sens, precum și să stabilească un plan de îmbunătățiri al școlii și să determine nevoile de dezvoltare profesională continuă (DPC).

Cadrul privind educația digitală pentru școlile primare⁵⁴ și Cadrul privind educația digitală pentru învățământul post-primar⁵⁵ se bazează pe Cadrul de competențe TIC al UNESCO (UNESCO, 2011) și alte cadre de competență digitală relevante, europene și

⁵¹ <https://www.reseau-canope.fr/canoprof.html>

⁵² <http://www.educasources.education.fr/>

⁵³ https://mindigital.gr/old/images/GENIKOI/RALIS/PDF/Digital_Strategy_2016_2021.pdf

⁵⁴ <https://www.pdsttechnologieineducation.ie/en/Planning/Digital-Learning-Framework-and-Planning-Resources-Primary/DigitalLearning-Framework-for-Primary-Schools.pdf>

⁵⁵ <https://www.pdsttechnologieineducation.ie/en/Planning/Digital-Learning-Framework-and-Planning-Resources-PostPrimary/Digital-Learning-Framework-for-Post-Primary-Schools.pdf>

internaționale. Aceste cadre asigură un reper comun, cu descriptori ai standardelor digitale pentru elevi, profesori și directori de școală, promovând abordările pedagogice inovatoare, care încorporează utilizarea tehnologiilor digitale. Sunt incluse 32 de standarde organizate în patru domenii. Standardele sunt exprimate sub formă de comportamente și atribute caracteristice practicilor într-o școală eficientă, care funcționează bine. Cadrul pentru educație digitală conține declarații de practică care descriu practici „eficiente” și „foarte eficiente” pentru fiecare dintre cele 32 de standarde.

Standarde pentru cadrele didactice:

- Domeniul nr. 3: Practica individuală a cadrelor didactice (de exemplu, profesorii utilizează o serie de tehnologii digitale pentru a concepe activități de învățare și evaluare pentru elevii lor. Profesorii utilizează tehnologii digitale adecvate pentru a concepe activități de învățare care facilitează învățarea personalizată și diferențiată. Profesorii sunt conștienți și utilizează intenționat o serie de tehnologii digitale adecvate pentru obiectivele învățării și cerințele de învățare ale elevilor, atunci când concep activități de învățare. Profesorii facilitează utilizarea activă de către elevi a unei serii de tehnologii digitale pentru a răspunde cerințelor individuale de învățare).

- Domeniul nr. 4: Practica colectivă/de colaborare a cadrelor didactice (de exemplu, profesorii se implică în dezvoltarea profesională și lucrează cu colegii pentru a-i ajuta să selecteze și să alinieze tehnologiile digitale cu strategiile didactice eficiente și oportunitățile de învățare pentru toți elevii. Profesorii participă la comunități profesionale online, care îi ajută să conceapă oportunități de învățare pentru elevi la nivelul curriculumului și nu numai. Profesorii colaborează pentru a stabili cum pot fi utilizate eficient tehnologiile digitale pentru predare, învățare și evaluare).

Cadrul de învățare digitală pentru școlile primare susține și completează integrarea tehnologiilor digitale în predare și învățare. Structura sa este direct aliniată la domeniile și standardele din O privire asupra școlii - un cadru de calitate pentru școlile primare elaborat în 2016 și, ca urmare, articulează practici eficiente și extrem de eficiente pentru utilizarea tehnologiilor digitale în aceleași două dimensiuni cheie Predarea și Învățarea și Conducere și Management. Acestea sunt cele două domenii-cheie ale activității unei școli care au impact direct asupra rezultatelor și experiențelor învățării elevilor. Aceste două dimensiuni sunt împărțite în aceleași patru domenii ca cele cuprinse în “O privire asupra școlii noastre 2016 - un cadru de calitate pentru școlile primare”. Ca și în cazul Cadrului calității, domeniile reprezintă aspectele distincte, deși interrelaționate, ale fiecărei dimensiuni. Apoi, sunt furnizate standarde pentru fiecare domeniu. Standardele sunt declarate ca fiind comportamentele și atributele caracteristice practicilor într-o școală eficientă, care funcționează bine.

O funcție importantă a acestor standarde este de a ajuta școlile în identificarea zonelor de practică care sunt eficiente sau extrem de eficiente, de a identifica și de a acorda prioritate domeniilor în care este nevoie de îmbunătățire și de a le ajuta să planifice o călătorie de perfecționare. Cadrul de învățare digitală oferă declarații de practică care descriu practici școlare „eficiente” și „extrem de eficiente” pentru fiecare dintre cele 32 de standarde. Aceste declarații permit profesorilor și conducătorilor școlii să planifice modul în care școala are prevederi pentru a sprijini integrarea tehnologiilor

digitale în practicile de predare și învățare și în practica individuală a profesorilor în această privință. Declarațiile de practică eficientă descriu practicile care operează la un nivel competent și eficient, în timp ce Declarațiile de practică extrem de eficiente descriu practici foarte eficiente și de succes. În reflectarea modului în care utilizarea tehnologiilor digitale poate îmbunătăți procesul de predare și învățare, conducerea școlii și profesorii vor identifica acele aspecte ale procesului care sunt deja eficiente sau extrem de eficiente și, de asemenea, acolo unde sunt necesare îmbunătățiri. Declarațiile vor fi susținute de studii de caz și exemple de bune practici. Unele sunt deja disponibile și altele vor fi dezvoltate pe măsură ce tehnologiile digitale devin încorporate în predarea și învățarea în toate școlile⁵⁶.

ITALIA

Decretul nr. 249 din 10.09.2010 privind conținutul, condițiile și modalitățile de formare inițială a profesorilor din învățământul preșcolar, primar și secundar⁵⁷ stabilește la art.3 referitor la Parcursuri de formare, alin 4 că “constituie o parte integrantă a cursurilor de formare pentru a atinge obiectivele menționate la articolul 2: b) dobândirea de competențe digitale oferite prin recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006. În special, aceste competențe se referă la capacitatea de utilizare de limbaje multimedia pentru reprezentarea și comunicarea cunoștințelor, pentru utilizarea conținutului digital și, mai general, pentru medii de simulare și laboratoare virtuale. Pentru a permite o utilizare deplină chiar și pentru elevii cu nevoi educaționale speciale, conținutul digital trebuie definit în conformitate cu criteriile care asigură accesibilitatea;”

În afară de documentele oficiale care reglementează formarea inițială a cadrelor didactice, competențele digitale specifice cadrelor didactice referitoare la utilizarea în scop pedagogic a tehnologiei sunt menționate în reglementări separate care conțin prevederi pentru perioada de inițiere și de probă a activităților profesionale ale cadrelor didactice.

În Italia, după finalizarea formării inițiale, viitoarele cadre didactice din învățământul secundar trebuie să promoveze un examen competitiv pentru a obține calificarea deplină și accesul la profesie. Competențele digitale specifice cadrelor didactice sunt evaluate în cadrul examenului competitiv. Viitoarele cadre didactice din învățământul primar sunt evaluate pe parcursul formării inițiale.

În ceea ce privește metodele de sprijinire a dezvoltării continue a competențelor digitale specifice cadrelor didactice, unele autorități regionale în domeniul educației (ex., Regiunea Umbria, <http://animatoridigitali.regione.umbria.it/>) au creat o rețea a profesorilor în conformitate cu obiectivele Planului școlar digital.

⁵⁶ <https://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Planning/Digital-Learning-Framework-and-Planning-Resources-Primary/Digital-Learning-Framework-for-Primary-Schools.pdf>

⁵⁷ http://www.miur.it/Documenti/universita/Offerta_formativa/Formazione_iniziale_insegnanti_corsi_uni/DM_10_0_92010_n.249.pdf

Planul Național pentru Formarea Profesorilor (2016-2019), educația digitală este una dintre priorități. Acest plan este consolidat de Planul național pentru școli digitale, în cadrul căruia au fost formați deja aproximativ 8.000 de profesori (un profesor din fiecare școală), ca să devină „animatori digitali” (profesori experți pentru colegi), care să sprijine întreaga comunitate școlară.

Planul național pentru școli digitale⁵⁸ include obiective referitoare la competențele elevilor legate de informații și date, crearea de conținuturi digitale și gândirea computațională; dezvoltarea unor clădiri școlare inovatoare, digitalizarea școlilor, unități de cercetare privind impactul mass-mediei și dispozitivelor digitale, formare pentru personalul școlii și elaborarea de resurse digitale de învățare și RED.

LETONIA

Proceduri pentru organizarea evaluării calității activității profesionale a cadrelor didactice au fost stabilite în 2017⁵⁹.

În afară de documentele oficiale care reglementează formare inițială a cadrelor didactice, competențele digitale specifice cadrelor didactice referitoare la utilizarea în scop pedagogic a tehnologiei sunt menționate în reglementări separate care conțin prevederi pentru evaluarea calității activităților profesionale ale cadrelor didactice.

În Letonia, cadrul de competențe pentru profesia de cadru didactic este inclus în „Procedurile pentru organizarea evaluării calității”, iar documentul de referință pentru formarea inițială a cadrelor didactice este „Standardele profesionale ale cadrelor didactice”. În documentul privind standardele profesionale, competențele digitale specifice cadrelor didactice sunt definite drept capacitatea:

- de a selecta și integra în mod conștient și critic diferite metode de învățare și tehnologii în procesul de învățare;
- de a evalua critic riscurile asociate cu utilizarea tehnologiilor digitale;
- de a utiliza TIC în mod conștient, rațional și eficient în procesul de învățare și în dezvoltarea profesională⁶⁰.

LITUANIA

În ceea ce privește metodele de sprijinire a dezvoltării continue a competențelor digitale specifice cadrelor didactice, învățământ primar și secundar general, rețelele cadrelor didactice există numai pentru profesorii din învățământul primar și secundar inferior. Membrii sunt proactivi și sprijină proiecte pilot referitoare la dezvoltarea de competențe digitale la aceste niveluri în școli. Profesorii din învățământul secundar superior sunt sprijiniți prin programe de dezvoltare profesională generală și inițiative de

⁵⁸ <https://www.miur.gov.it/scuola-digitala>

⁵⁹ <https://likumi.lv/ta/en/en/id/293176-procedures-for-the-organisation-of-the-quality-assessment-of-the-professional-activity-of-teachers>

⁶⁰ <https://visc.gov.lv/en/professional/standards.shtml>

dezvoltare a competențelor digitale, inclusiv utilizarea instrumentelor TIC în scop educațional, dar nu fac parte din nicio rețea de cooperare.

În Lituania, Centrul pentru Dezvoltarea Educației⁶¹ oferă formare de tip Dezvoltare Profesională Continuă pentru cadrele didactice de la toate nivelurile de învățământ. Centrul implementează proiectele sau inițiativele actuale referitoare la educația digitală, inițiate de Ministerul Educației, Științei și Sportului, prin includerea acestora în programul anual. Formarea include dezvoltarea de competențe digitale specifice cadrelor didactice, inclusiv utilizarea în scop pedagogic a tehnologiei.

Cerințele pentru programele de competență digitală adresate cadrelor didactice și specialiștilor care lucrează cu elevii, stabilite de Ministerul Educației, Științei și Sportului (în vigoare de la 02.01.2019)⁶², stabilesc un cadru pentru competențele digitale specifice cadrelor didactice, organizat în șase arii:

- Managementul informațiilor (precum căutarea, selectarea, evaluarea critică și protejarea informațiilor).
- Comunicare (ca utilizarea de tehnologii și instrumente digitale pentru a comunica cu elevii, profesorii, părinții etc., partajarea și diseminarea unor informații solide, utilizarea tehnologiilor digitale pentru a participa în societate, implicarea în comunități online, comunicarea etică și în siguranță cu ajutorul internetului, gestionarea unei identități digitale).
- Crearea de conținuturi digitale (de exemplu, crearea de conținuturi într-o varietate de formaturi, cu multimedia și tehnologie digitală, înțelegerea aspectelor legate de copyright și licențe).
- Securitate (protecție pentru software și hardware; protecția domeniului personal; protecția sănătății și a mediului).
- Predare și învățare digitală (utilizarea de resurse digitale; utilizarea inovatoare și creativă a tehnologiilor digitale; formarea competențelor digitale ale elevilor; abordarea problemelor de competență digitală ale elevilor; utilizarea de instrumente digitale pentru evaluarea elevilor).
- Abordarea provocărilor de competență digitală (rezolvarea problemelor tehnice; identificarea nevoilor și soluțiilor tehnologice; dezvoltarea competenței digitale; dezvoltare profesională).

LUXEMBURG

În Luxemburg, utilizarea TIC este una dintre cele nouă arii de competențe prevăzute în cadrul de competențe pentru cadrele didactice. Competențele referitoare la utilizarea în scop pedagogic a tehnologiilor sunt exprimate sub formă de:

⁶¹ <https://www.upc.smm.lt/veikla/about.php>

⁶² https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiA8LWWzPLiAhWOL1AKHRliCngQFjAAegQIARAC&url=https%3A%2F%2Feseimas.lrs.lt%2Frs%2Flegalact%2FTAD%2F599d489078af11e89188e16a6495e98c%2Fformat%2FISO_PDF%2F&usg=AOvVa_w171gj-FVcuxmL07WjFAp6x

- Cunoștințe: cunoașterea eticii și a regulilor care reglementează utilizarea tehnologiilor și familiarizarea cu TIC și resursele online utile în practica profesională.
- Abilități: să fie capabili să utilizeze TIC pentru a căuta noi resurse pedagogice în scopul îndeplinirii finalităților educaționale; să adapteze resursele online disponibile și să le valorifice; să stabilească o legătură coerentă între obiectivele educaționale, implementarea de situații de învățare și utilizarea TIC; să predea elevilor utilizarea funcțională a instrumentelor digitale; să-i ajute pe elevi să conceapă abordări relevante, critice și civice cu privire la utilizarea TIC; să utilizeze TIC pentru a promova stabilirea de rețele, schimbul de experiențe și valorificarea resurselor împreună cu colegii.
- Atitudini: să fie atenți și responsabili atunci când utilizează informații și comunicări în activitatea pentru școală; să analizeze critic și constructiv modul în care utilizează TIC în practica educațională⁶³.

POLONIA

În Polonia, fiecare școală își stabilește propriile nevoi și priorități în domeniul Dezvoltării Profesionale Continue, iar autoritățile la nivel înalt cofinanțează oferta de formare continuă.

Ministerul Educației Naționale a implementat un număr de proiecte DPC pentru a le permite profesorilor să participe la formare și alte forme de educație continuă în vederea îmbunătățirii competențelor digitale. De exemplu, Centrul de Proiecte Polonia Digitală (Centrum Projektów Polska Cyfrowa) împreună cu Ministerul Educației Naționale a planificat implementarea unor proiecte de formare în cadrul acțiunii 3.1 „Activități de formare pentru dezvoltarea de competențe digitale” din programul operațional Polonia digitală, pentru anii 2014-2020. Scopul proiectului este să sprijine dezvoltarea competențelor cadrelor didactice legate de utilizarea instrumentelor TIC în procesul de educație. Cursurile de formare, care se vor desfășura până în luna iunie 2023, vor fi frecventate de cel puțin 75.000 de profesori din Polonia⁶⁴.

În 2012, Consiliul de Miniștri din Polonia a aprobat programul național „Școli digitale”, care vizează dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și profesorilor în aplicarea tehnologiilor informației și comunicațiilor. Pe parcursul etapei pilot au fost realizate patru componente ale proiectului:

- e-profesor: pregătirea profesorilor pentru cursuri, comunicarea cu elevii și părinții;
- e-manual: pregătirea resurselor educaționale digitale publice, asigurarea accesului și a manualelor electronice gratuit;
- e-școală: oferirea infrastructurii necesare școlilor.
- e-student: oferirea de acces la instrumente didactice contemporane pentru elevi⁶⁵.

⁶³ <https://ssl.education.lu/ifen/documents/10180/730302/Referentiel%20de%20competences.pdf>

⁶⁴ <https://cppc.gov.pl/digital-poland-project-centre-cppc>

⁶⁵ <https://iite.unesco.org/pics/publications/en/files/3214727.pdf>

SLOVENIA

Competențele cadrelor didactice, inclusiv competențele digitale, sunt stabilite în Regulamentul stagiilor de practică pentru personalul din educație și sunt relevante pentru etapa de inițiere și examenul de atestare a cadrelor didactice.

În Slovenia, utilizarea TIC este una dintre competențele pe care un cadru didactic în formare sau începător trebuie să și le formeze pe parcursul perioadei de inițiere. La sfârșitul acestei perioade, mentorul cadrului didactic prezintă un raport scris cu privire la competențele persoanei care se pregătește să devină cadru didactic legate de predarea independentă. Acest raport scris de evaluare este luat în considerare împreună cu alte documente justificative necesare pentru înscrierea la examenul profesional de stat, care are loc după perioada de inițiere.

În Slovenia, autoritățile la nivel înalt din domeniul educației au elaborat peste 50 de cursuri de dezvoltare profesională continuă legate de competența digitală pentru profesori, directori școlari și coordonatori TIC, care sunt implementate din 2009 ca MOOC (Massive Open Online Courses - cursuri online deschise de mare amploare) sau cel puțin pe jumătate online.

SPANIA

Instruirea cadrelor didactice se poate realiza prin cursuri de pregătire INTEF, cursuri specifice ale cursurilor CFIE (Centrele de formare ale cadrelor didactice și ale inovațiilor educaționale) oferite de Cabinetul de Educație. În prezent, există o CFIE specifică: „Centrul de Resurse și Formare a predării TIC”, la care se adaugă unele linii prioritare de acțiune ca „dimensiunea europeană în educație și comunicare” și „TIC în educație”. În Castilla și León, certificarea pentru formarea în domeniul tehnologiei informației și a comunicațiilor oferită de centre de învățământ neuniversitare finanțate din fonduri publice propune acordarea a 5 niveluri de excelență în domeniul TIC; nivelul 5 reprezentând nivelul superior⁶⁶.

Există două cadre de competențe didactice: unul specific, „Cadrul comun de competență digitală pentru cadrele didactice” (2017) și unul general, „Ordinul de ministru pentru acreditarea programelor de formare inițială a cadrelor didactice”. Deși ambele se referă la competențele digitale specifice cadrelor didactice, utilizarea celui dintâi este opțională pentru formarea inițială a cadrelor didactice. Cadrele de competențe pentru profesia de cadru didactic stabilite de două comunități autonome (Castilla y León și Galicia) includ de asemenea competențele digitale.

În cadrul de competență digitală din Spania, nu există o arie specifică dedicată competențelor pedagogice legate de utilizarea tehnologiilor digitale; aceste competențe apar în cinci arii principale.

În Spania se aplică trei niveluri de competență (începător, intermediar și avansat), fiecare nivel este împărțit la rândul lui în alte două niveluri.

⁶⁶ <http://classlab-ange.eu/wp-content/uploads/2019/03/OUTPUT-01-VERSION-RO.pdf>

Cadrul comun de competență digitală pentru cadrele didactice⁶⁷ se concentrează exclusiv pe competențele digitale ale cadrelor didactice și servește drept referință pentru profesori și administratori din domeniul educației. Această strategie are drept scop să asigure un cadru național pentru competențele digitale ale cadrelor didactice și să le ofere acestora un spațiu în care își pot autoevalua nivelul de competență și pot crea un portofoliu prin care să-și demonstreze competența digitală. Acest document nu este inclus încă în legislația națională; poate fi utilizat pentru a stabili nevoile de dezvoltare profesională continuă și ca referință pentru evaluarea profesorilor. Cadrul stabilește 21 de competențe digitale specifice cadrelor didactice, organizate în cinci arii. Acest cadru prezintă de asemenea șase niveluri progresive de cunoaștere, care ajută la evaluarea competențelor. Cadrul stabilește cinci arii de competențe:

- Aria 1. Competențe legate de informații și date: Competența 1.1. Utilizarea de browsere, căutarea și filtrarea de date, informații și conținuturi digitale. Competența 1.2. Evaluarea datelor, informațiilor și conținuturilor digitale. Competența 1.3. Gestionarea și recuperarea datelor, informațiilor și conținuturilor digitale.

- Aria 2. Comunicare și colaborare: Competența 2.1. Interacțiunea cu ajutorul tehnologiilor digitale. Competența 2.2. Partajarea de informații și conținuturi digitale. Competența 2.3. Participarea cetățenilor online. Competența 2.4. Colaborarea cu ajutorul tehnologiilor digitale. Competența 2.5. Eticheta pe internet. Competența 2.6. Gestionarea identității digitale.

- Aria 3. Crearea de conținuturi digitale: Competența 3.1. Elaborarea de conținuturi digitale. Competența 3.2. Integrarea și detalierea conținuturilor digitale. Competența 3.3. Copyright și licențe. Competența 3.4. Programare.

- Aria 4. Siguranță: Competența 4.1. Protejarea dispozitivelor. Competența 4.2. Protecția datelor cu caracter personal și a confidențialității. Competența 4.3. Protejarea sănătății. Competența 4.4. Protejarea mediului.

- Aria 5. Rezolvarea de probleme: Competența 5.1. Rezolvarea de probleme tehnice. Competența 5.2. Identificarea nevoilor și a răspunsurilor tehnologice. Competența 5.3. Inovație și utilizarea creativă a tehnologiilor digitale. Competența 5.4. Identificarea lipsei de competențe digitale.

În cadrul inițiativei Aprende, Institutul Național de Tehnologii Educaționale și Formare a Profesorilor oferă formare online și experiențe de învățare privind educația digitală în diferite forme, precum cursuri cu un mentor, MOOC (Massive Open Online Courses - cursuri online deschise de mare amploare), NOOC (Nano MOOC) și EduPills. EduPills este o micro aplicație de învățare pentru profesori, care le permite acestora să-și formeze și/sau să-și dezvolte abilități și competențe digitale simplu și rapid⁶⁸.

Institutul Național de Tehnologii Educaționale și Formare a Profesorilor (INTEF) a elaborat un „Portofoliu de competență digitală a profesorului”⁶⁹, care este disponibil pentru toate cadrele didactice interesate. Acesta conține un instrument de autoevaluare, care le permite profesorilor să afle care este nivelul lor pentru fiecare dintre cele cinci

⁶⁷ http://aprende.intef.es/sites/default/files/2018-05/2017_1024-Common-Digital-Competence-Framework-For-Teachers.pdf

⁶⁸ <https://edupills.intef.es/>

⁶⁹ <https://portfolio.intef.es/>

dimensiuni ale competenței digitale prevăzute de cadrul de competență digitală pentru profesori, precum și un spațiu în care își pot prezenta cele mai semnificative realizări și dovezi referitoare la alfabetizarea digitală (cursuri, proiecte, premii, publicații, materiale didactice create. Unele comunități autonome și-au elaborat și instrumente de autoevaluare proprii, precum cea elaborată pentru „Programul de formare în vederea achiziției și dezvoltării de competențe digitale” din Castilla y León.

SUEDIA

În Suedia, Agenția Națională Suedeză pentru Educație a elaborat un pachet de formare online, „Competența digitală în profesia didactică”⁷⁰. Acest curs include diferite module care le permit profesorilor să dobândească cunoștințe aprofundate despre modul în care instrumentele digitale sprijină învățarea, să testeze diferite instrumente la clasă și să împărtășească experiențele cu colegii.

Ca modalitate de îndeplinire a obiectivelor prevăzute de strategii, în primăvara anului 2018 s-a început elaborarea planului de acțiune pentru educația digitală. În luna martie 2019, a fost prezentat planul de acțiune. Acesta rezumă nouă cerințe generale ale organizatorilor școlari, care trebuie să fie îndeplinite la nivel național și 18 inițiative și activități considerate importante pentru îndeplinirea obiectivelor strategiei. Cadrul va fi pregătit în continuare în cadrul birourilor guvernamentale. Cu ajutorul platformei skoldigiplan.se, planul de acțiune este dezvoltat în prezent în colaborare cu întreg sistemul școlar. Pe platformă vor fi prezentate materiale despre activitățile care se derulează în țară cu privire la transformarea digitală care are loc în școli, cu exemple referitoare la învățare și acțiuni importante pentru dezvoltarea continuă și echivalare. Alte măsuri includ transformarea digitală a testelor naționale standardizate.

Decizia guvernului suedez este în conformitate cu un plan de acțiune pentru educație digitală adoptat de Comisie în ianuarie 2018. Obiectivul larg al planului este acela de a sprijini utilizarea tehnologiei și dezvoltarea competențelor digitale în educație. Prin realizarea a trei priorități în statele membre: utilizarea mai bună a tehnologiei digitale pentru predare și învățare, dezvoltarea competențelor și competențelor digitale, îmbunătățirea educației prin analiza și perspectiva mai bună a datelor⁷¹.

Conform strategiei naționale de digitalizare a școlilor suedeze (Dnr U2017 / 04119 / S), o integrare de succes a tehnologiilor informației și comunicațiilor în școli necesită un leadership strategic în care directorii au abilitățile digitale necesare pentru a conduce și sprijini personalul în activitatea de dezvoltare digitală. În plus, conducerea strategică include de asemenea competențele digitale referitoare la capacitatea de a identifica și evalua relevanța noilor soluții care sunt posibile prin digitalizare și de a dezvolta utilizarea acestora pe baza diferitelor condiții și nevoi educaționale ale copiilor și elevilor, astfel încât oportunitățile de digitalizare să contribuie la îmbunătățirea rezultatelor cunoștințelor

⁷⁰ <https://www.skolverket.se/andra-sprak-other-languages/english-engelska>

⁷¹ https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/digital-skills-enter-sweden-schools_en

și creșterea atingerii obiectivelor educaționale (Dnr U2017 / 04119 / S). Se presupune că accentul pe leadership-ul strategic a crescut din reformele anterioare.

În ultimele decenii, au existat două reforme importante care au avut un impact semnificativ asupra condițiilor de muncă pentru directori și organizarea școlilor suedeze. În primul rând, a fost introdusă o reformă intensivă care a restructurat sistemul școlar suedez ca parte a așa-numitei reforme de alegere a școlii sau a reformei libertății de alegere (SOU 1991/92: 95, Prop. 1992/93: 230) și în al doilea rând, a existat o continuă digitalizare a școlilor suedeze. Aceste două reforme fundamentale au avut un impact mare asupra condițiilor de muncă și a conducerii directorilor și asupra organizării școlilor lor. Digitalizarea școlilor suedeze s-a desfășurat în paralel cu aceste reforme școlare, iar acest lucru înseamnă că utilizarea crescută a tehnologiei în societate a făcut presiuni asupra școlilor pentru a achiziționa și utiliza tehnologia informației (IT). Suedia are o tradiție destul de lungă de a avea proiecte IT diferite în școli în ultimele decenii, punând astfel accentul pe utilizarea IT în predare și învățare. Experiențele creșterii utilizării IT în școlile suedeze până în anul 2000 au fost considerate a aduce multe beneficii atât elevilor, cât și profesorilor. Beneficiile au fost legate în principal de diferite forme de învățare, iar profesorilor li s-au oferit oportunități mai mari de variație în predare. De la jumătatea anilor '90, Suedia a continuat să crească accesul la instrumentele digitale în școli și astăzi, aproape toate cele 290 de municipalități din Suedia au investit într-un fel în educația computațională unu la unu. În literatura de specialitate, rolul de conducere și organizare strategică al directorilor este esențial pentru a conduce și ghida procesul de digitalizare.⁷²

În 2017, Agenția Națională Suedeză pentru Educație a prezentat o strategie națională pentru digitalizarea sistemului școlar suedez K-12 pentru a sprijini implementarea curriculumului revizuit. Apoi, guvernul a numit Asociația Suedeză a Autorităților și Regiunilor Locale (SKL) pentru a produce un plan național de acțiune pentru a oferi îndrumări cu privire la modul în care organizatorii și școlile vor lucra cu domeniile de interes din strategie - competența digitală pentru toți din sistemul școlar, acces egal și utilizare și cercetare și monitorizare a posibilităților de digitalizare. Acest lucru pentru a atinge noile obiective privind digitalizarea și competența digitală în programa revizuită⁷³.

UNGARIA

În Ungaria, cadrul de competențe pentru profesia de cadru didactic face parte din decretul ministerial privind sistemul de promovare pentru cadrele didactice și statutul acestora de funcționari publici, în timp ce curriculumul formării inițiale a cadrelor didactice este reglementat de decretul ministerial privind cerințele comune pentru formarea inițială a cadrelor didactice și rezultatele învățării în formarea cadrelor didactice. Conform

⁷² <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1257910/FULLTEXT01.pdf>

⁷³ <https://eera-ecer.de/ecer-programmes/conference/24/contribution/47469/>

decretului ministerial privind FICD care stabilește rezultatele învățării referitoare la competența digitală, profesorii trebuie:

- să se familiarizeze cu surse de informații tipărite și netipărite, manuale digitale, instrumente de învățare, metode de organizare a învățării, strategii de predare și învățare, care pot fi utilizate în predarea și învățarea disciplinei;
- să fie capabili să analizeze critic manuale tipărite și digitale, materiale de învățare și alte resurse de învățare care pot fi utilizate pentru a preda disciplina și să le selecteze în scopuri specifice (în special pentru predarea tehnologiei informației și comunicațiilor);
- să fie capabili să folosească eficient și în mod profesionist instrumente tradiționale și bazate pe tehnologie și materiale digitale de învățare.

În Ungaria, scopul principal al programului „Dezvoltarea competenței digitale” (2017-2020) este dezvoltarea specifică a cunoștințelor și metodelor pedagogice digitale. În cadrul acestui program este prevăzută formarea a 40.000 de profesori⁷⁴

MAREA BRITANIE

„Strategia industrială: construirea unei Marii Britanii pregătite pentru viitor” include priorități pentru stabilirea unui sistem de învățământ tehnic de calitate superioară și investirea de resurse financiare suplimentare în studiul matematicii și în învățământul digital și tehnic (pentru a contribui la reducerea deficitului de abilități STEM - (domeniile științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii). Sunt incluse măsuri pentru combaterea diferențelor regionale în ceea ce privește nivelul de studii și competențe; dobândirea de către adulți de noi competențe și îmbunătățirea nivelului lor de competențe (cu accent pe formarea digitală) și introducerea de noi calificări tehnice pentru tinerii de 16 – 19 ani, inclusiv legat de competențele digitale. Strategia conține și un angajament pentru înființarea noului Centru Național pentru Educație Computațională și stabilește obiective pentru dezvoltarea competențelor profesorilor care predau știința computerelor⁷⁵.

În Țara Galilor, Cadrul pentru competență digitală introduce predarea competențelor digitale ca responsabilitate transcurriculară a tuturor cadrelor didactice, alături de responsabilitatea transcurriculară pentru alfabetizare și aritmetică elementară. Cadrul se concentrează pe formarea de abilități digitale care pot fi aplicate unei game largi de discipline și scenarii. Cadrul de competență digitală (CCD) introduce competența digitală ca una dintre cele trei teme transcurriculare (scriere și citire, aritmetică de bază și competență digitală) în noul curriculum. Responsabilitatea pentru acestea va reveni tuturor cadrelor didactice. CCD impune pentru toate școlile cerința de a avea un „lider digital”, care va deține un rol cheie în elaborarea unei viziuni clare cu privire la educația digitală și coordonarea modului în care este utilizat CCD pentru a ajunge la o mai bună înțelegere și încredere la nivel transcurricular. Liderul digital va coordona de asemenea identificarea și îndeplinirea cerințelor de dezvoltare ale personalului și elaborarea unui plan pentru implementarea CCD, al cărui obiectiv general este să dezvolte o cultură

⁷⁴ <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/ejed.12347>

⁷⁵ <https://www.gov.uk/government/publications/industrial-strategy-building-a-britain-fit-for-the-future>

digitală pozitivă în cadrul școlii și să le ofere elevilor un nivel ridicat de abilități digitale pentru a se asigura că aceștia sunt competenți din punct de vedere digital și se dezvoltă ca persoane întreprinzătoare, creative și care gândesc critic.

În Anglia, de exemplu, în Standardele profesorilor nu există referiri explicite la competențele legate de utilizarea în scop pedagogic a tehnologiilor. Se menționează totuși responsabilitatea profesorilor pentru garantarea bunăstării elevilor în conformitate cu prevederile legale și, cum școlile lucrează tot mai mult online, aceasta va include protejarea elevilor de materialele online nepotrivite și potențial periculoase. În acest context, școlile trebuie să asigure existența unor filtre online și a unor sisteme de monitorizare și să asigure formarea personalului cu privire la siguranța online.

„Strategia industrială”, publicată în noiembrie 2017, și-a propus drept obiectiv să crească nivelul de competențe al unui număr de 8.000 de profesori de știința computerelor – echivalent cu un profesor în fiecare școală de învățământ secundar. Acest obiectiv este facilitat prin finanțarea noului Centru Național pentru Educație Informatică, ce oferă dezvoltare profesională continuă online și față în față.

Din toamna anului 2018, guvernul finanțează Centrul Național pentru Educație Informatică. Printre responsabilitățile acestuia se numără oferirea de dezvoltare profesională continuă online și față în față.

În Țara Galilor, o rețea de Școli Inițitoare Digitale⁷⁶ sprijină alte școli în vederea implementării Cadrului de competență digitală. Guvernul galez asigură și finanțarea consorțiilor regionale în domeniul educației din Țara Galilor, pentru ca acestea să poată oferi evenimente locale, adaptate la nevoile școlilor. Acestea implică specialiști care împărtășesc bune practici referitoare la teme care includ implementarea cadrului de competență digitală, utilizarea tehnologiei digitale pentru a îmbunătăți colaborarea între școli, siguranța online și evenimentele de pe platforma de învățare Hwb, o platformă de resurse educaționale deschise pentru școlile din Țara Galilor, finanțată de guvernul galez. Platforma a fost elaborată în cadrul programului Educația într-o Țară a Galilor Digitală pentru a găzdui o colecție națională de instrumente și resurse digitale. Platforma Hwb sprijină și dezvoltarea profesională continuă (DPC) a cadrelor didactice prin organizarea de evenimente „HwbMeets”⁷⁷. Acestea asigură oportunități DPC și sprijin legat de adoptarea și utilizarea de instrumente și resurse digitale și pot fi adaptate la nevoile fiecărei școli în parte.

În Irlanda de Nord, site-ul dedicat competențelor digitale al Consiliului pentru Curriculum, Examene și Evaluare oferă formare online pentru cadrele didactice.

NORVEGIA

Competențele digitale specifice cadrelor didactice sunt acoperite de reglementările privind formarea inițială a cadrelor didactice. Opțional, există și un cadru de competență digitală profesională pentru cadrele didactice.

⁷⁶ <https://hwb.gov.wales/professional-development>

⁷⁷ <https://hwb.gov.wales/hwbmeets>

Competențele legate de utilizarea în scop pedagogic a tehnologiilor sunt descrise în diferite moduri. Deși acestea sunt de regulă incluse într-o arie de competențe care se concentrează pe „predare și învățare”, nu acesta este cazul întotdeauna. În cadrul norvegian, acestea fac parte din aria „pedagogie și didactică de specialitate”.

Centrul norvegian pentru TIC în educație a fost înființat în 2010 și este organizat ca o agenție sub autoritatea directă a Ministerului Norvegian al Educației și Cercetării. Misiunea centrului este de a ajuta la asigurarea utilizării TIC pentru a îmbunătăți calitatea educației, a rezultatelor învățării și a strategiilor de învățare pentru copiii mici, elevi și studenți.

Rolul profesorului este esențial în contextul dezvoltării tehnologice. Pentru a putea dezvolta abilitățile de bază și cunoștințele de specialitate ale elevilor, profesorii trebuie să-și dezvolte propria lor competență digitală profesională în timpul educației inițiale a cadrelor didactice, iar mai târziu, prin educație și dezvoltare profesională continuă, în timpul carierei lor didactice. Cadrul de competență digitală profesională pentru profesori are două obiective: unul se concentrează pe dezvoltarea profesională, celălalt în jurul practicii reale a profesiei.

O serie de documente naționale de direcție și de referință prevăd așteptări clare cu privire la profesorii și educația profesorilor în acest domeniu. În 2012, Direcția Norvegiană pentru Educație și Formare a revizuit Cadrul de competențe de bază, care definește cele cinci abilități de bază, inclusiv cele digitale. Acestea au oferit o bază pentru programele de învățământ. Curricula necesită ca profesorii să utilizeze instrumente digitale în predarea lor și să ajute la încurajarea abilităților digitale ale elevilor la toate materiile. Deoarece tuturor elevilor ar trebui să li se ofere oportunitatea de a dezvolta abilități de bază în timpul învățământului primar și secundar, studenții viitoare cadre didactice trebuie să aibă, de asemenea, abilități digitale de bază, astfel încât să poată căuta și prelucra informații, să producă și să comunice online, precum și să facă exerciții de judecată digitală. Mai mult decât atât, reglementările naționale și orientările pentru programele de educare a profesorilor impun ca profesorii studenți să dezvolte competența necesară pentru a integra instrumentele digitale în viitoarele lor activități pedagogice și administrative. În cazul în care profesorii viitorului trebuie să poată dezvolta competența digitală a elevilor, în conformitate cu orientările și cerințele obligatorii prevăzute, competența digitală profesională trebuie considerată o parte integrantă a competenței cadrelor didactice și a profesiei didactice și evidențiată în educația profesorilor. Centrul norvegian pentru TIC în educație a introdus conceptul de „competență digitală profesională” în 2012, în legătură cu sugestiile pentru noul cadru pentru educația profesorilor. Centrul a considerat că este important, pentru a evidenția rolul cheie pe care profesia didactică îl joacă în realizarea digitalizării în școli și în dezvoltarea elevilor competenți digital. Conceptul este acum utilizat frecvent în Norvegia, atât în mediile de cercetare, cât și în documentele de direcție oficiale. De atunci au fost lansate diferite descrieri generale ale conceptului. Atunci când centrul a introdus pentru prima dată conceptul, a fost cu intenția că ar trebui să indice complexitatea și numărul cunoștințelor, abilităților și competențelor din practica profesională a profesorilor, care sunt asociate cu înțelegerea oportunităților și provocărilor din societatea digitală actuală.

Centrul speră că acest cadru va da substanță și semnificație conceptului de competență digitală profesională a cadrelor didactice și, prin urmare, va stabili o bază pentru dezvoltarea competențelor și va îmbunătăți calitatea acestei profesii.

Cadrul de competență profesională digitală pentru cadre didactice⁷⁸ reprezintă un document orientativ, care poate fi utilizat de responsabili cu elaborarea politicilor, șefi de departament, formatori de cadre didactice, cadre didactice în formare și alte persoane ca reper în activitatea de îmbunătățire a calității formării și dezvoltării profesionale continue a cadrelor didactice. Cadrul poate fi utilizat în:

- 1) elaborarea de cadre de referință și direcții naționale comune pentru formarea cadrelor didactice;
- 2) planificarea și implementarea formării inițiale și continue a cadrelor didactice;
- 3) evaluarea și monitorizarea competenței digitale profesionale a cadrelor didactice.

Cadrul se bazează pe reglementările și recomandările naționale pentru programele de formare a cadrelor didactice, curriculumul național, cadrul competențelor de bază și cadrul național al calificărilor. Cadrul constă în șapte arii de competențe, care conțin descrieri ale cunoștințelor, abilităților și competențelor și va fi actualizat periodic dată fiind influența tot mai mare a evoluțiilor digitale asupra profesiei didactice și a sistemului de educație în general.

- Disciplinele și competențele de bază (un cadru didactic profesionist, competent din punct de vedere digital știe cum evoluțiile digitale schimbă și extind conținutul disciplinelor, cum integrarea resurselor digitale în procesele de învățare poate ajuta la îndeplinirea obiectivelor privind competențele ale unei discipline și abordează cele cinci competențe de bază. Ca premisă în acest sens, profesorul trebuie să-și dezvolte propriile abilități digitale. Totodată, acesta trebuie să înțeleagă ce implică abilitățile digitale ale elevilor și cum pot fi cultivate la diferite discipline).

- Școala în societate (un cadru didactic profesionist, competent din punct de vedere digital este familiarizat cu perspectivele asupra evoluțiilor digitale și cu importanța și funcția mass-mediei digitale în societatea actuală. Profesorul își înțelege rolul și rolul școlilor în reducerea diviziunii digitale și este capabil să-i ajute pe toți copiii și tinerii să se orienteze și să fie participanți activi și să contribuie la o societate globală, digitală și democratică. Profesorul contribuie la dezvoltarea digitală a elevilor și asigură pregătirea lor pentru participarea la piața muncii în viitor).

- Etică (un cadru didactic profesionist, competent din punct de vedere digital este familiarizat cu valorile centrale ale școlii în raport cu digitalizarea din societate. Profesorul înțelege legislația și problemele de etică, precum și dezvoltarea digitală a elevilor, asociată cu participarea la o societate digitală și democratică. Profesorul contribuie la dezvoltarea raționamentului digital al elevilor, a înțelegerii digitale și a capacității de acțiune în conformitate cu acestea).

- Pedagogie și didactica disciplinii (un cadru didactic profesionist, competent din punct de vedere digital posedă cunoștințe pedagogice, precum și cunoștințe ce țin de didactica disciplinii, relevante pentru practicarea profesiei într-un mediu digital. Pornind

⁷⁸ <https://www.udir.no/in-english/professional-digital-competence-framework-for-teachers/> (in English).

de la această bază, profesorul integrează resursele digitale în planificarea, organizarea, implementarea și evaluarea activității de predare, pentru a încuraja învățarea și dezvoltarea elevilor).

- Conducerea proceselor de învățare (un cadru didactic profesionist, competent din punct de vedere digital deține competențe pentru a ghida învățarea într-un mediu digital. Aceasta necesită înțelegerea și gestionarea modului în care acest mediu se schimbă și pune în discuție constant rolul profesorului. Profesorul valorifică oportunitățile inerente ale resurselor digitale pentru a dezvolta un mediu de învățare constructiv și incluziv și a adapta predarea atât la grupuri diverse de elevi, cât și la nevoile individuale ale elevilor. Profesorul utilizează forme diverse de evaluare a elevilor într-un mediu digital, în moduri care contribuie la încurajarea dorinței de a învăța, la strategiile de învățare și competența de învățare).

- Interacțiune și comunicare (un cadru didactic profesionist, competent din punct de vedere digital folosește canalele digitale de comunicare pentru informare, colaborare și partajarea de cunoștințe cu diverși factori, într-un fel care construiește încredere și contribuie la participare și interacțiune).

- Schimbare și dezvoltare (un cadru didactic profesionist, competent din punct de vedere digital este conștient că dezvoltarea competenței digitale este un proces dinamic, situațional și flexibil, pe toată durata vieții. Profesorul își îmbunătățește competența și își adaptează practicile pe baza cercetării și dezvoltării. Aceasta înseamnă și că profesorul trebuie să fie capabil să-și orienteze dezvoltarea proprie și să contribuie la o cultură comună în jurul învățării într-un mediu digital).